

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI

16

EURİPİDES

Hippolütos

Türkçesi
Yılmaz Onay

Mitos
Boyut

TİYATRO OYUN DİZİSİ 522

EURÍPIDES / HIPPOLÜTOS (HIPPOLYTOS)

*Bu kitaptaki oyunun
Fikir ve Sanat Eserleri Yasasından
ve yasalardan kaynaklanan tüm hakları
çevirmenine aittir.*

*Yayınlanan oyunların sahnelenmesi,
oyunanması, herhangi bir amaçla
eserlerden yararlanılmasiancak
eser sahibinin iznine bağlı olduğundan,
bu eserden yararlanacak
kişi veya kurumlarla, kuruluşların
çevirmenin temsilcisi olan Yayınevimize
başvurmaları zorunludur.*

Çevirinin Yayın Hakları:

© Copyright, TEM Yapım Yayıncılık Ltd., 2015

Mitos-Boyut Tiyatro Yayınları

Oyun Dizisi 522

Euripides / Eski Yunan Tragedyaları 16 - Hippolütos (Çev. Yılmaz Onay)

Basım: 2015

Baskı: Yeni Güven Matb.-Topkapı-İstanbul; Tel 212. 567 69 20

Davutpaşa Cad. Güven Sanayi Çarşısı C Blok No. 209-210

TEM Yapım Yayıncılık Ltd. Şti.

Osmanlı Sok. Osmanlı İşmerkezi 18/12 Taksim - Beyoğlu, 34347 İstanbul

Tel: 212. 249 87 37-38; Fax: 212. 249 02 18

E.posta: mitosboyut@gmail.com

web: www.mitosboyut.com.tr

Mitos-Boyut® ■ Oyun Dizisi 522

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 16

EURİPİDES

HİPPOLÜTOS

Türkçesi
Yılmaz Onay

İÇİNDEKİLER

Çevirmenin Önsözü,... 5

Hippolütos,... 15

Notlar,... 72

ÇEVİRMENİN ÖNSÖZÜ

Yılmaz Onay

“Bizanslı Aristofanes, içerik özetinde bu oyunu ‘birinci sıraya’ koymuştu. Atinalılar da MÖ 428 yılı Dionüsiolar’ında aynı derecelendirmeyi yapmış olmalı ki, bu oyunun içinde bulunduğu tetralogya⁽¹⁾ birinci oldu. Sonrasında da dünya bu yargıyı sürdürdü: *Hippolütos*’un ‘baş’ oyunları arasında yer alan bu eserin pek çok hayranları ve taklitçileri arasında, *Phaidra*’sıyla **Seneca** ve *Phèdré*’yle **Racine** özellikle işaret edilmeye değer. Oyun, açık seçik yürüyen yapıyla, iyi düşünülmüş motivasyonu ve anlayışlı insansallığı ile inandırıcı olmuştur.

Mitos’ta Hippolütos, Atina Kralı Theseus ile, onun Herakles’le birlikte Amazonlar’a yaptığı seferden Atina’ya getirdiği Amazon Antiope’nin (Hippolüte de denir) oğludur. Antiope’nin ölümünden sonra Theseus, Girit Kralı Minos’un kızı olan (Ariadne’nin kız kardeşi) Phaidra ile evlenir; Hippolütos, Troizen kentinde (Peleponez’in doğu kıyısında) büyük dedesi Pittheus’un yanında büyür. Hipolütos’un Atina’daki babasına yaptığı bir ziyarette Phaidra, bu güzel delikanlıyı tanır ve ona âşık olur. Sonra Theseus bir öldürme yüzünden Phaidra ile birlikte Troizen’e sürgüne gönderildiğinde Phaidra, üvey oğlu ile aynı çatı altında yaşamak durumunda kalır ve tutkusunu artık dizginleyemez olur.

Euripides, **Sofokles**’in de işlediği Phaidra’nın mutsuz aşkının öyküsünü iki kez sahneye taşımıştır; ilk versiyondan içerik özeti ve parçalar yoluyla bildiğimiz şu ki, **Bizanslı Aristofanes**’in iletisine göre bu versiyon “acemilikler” içermekteymiş, bize ulaşan ikinci versiyonda bunlar “düzeltilmiş”. Bu bilginin kaynağı ise şöyle: İlk versiyonda Phaidra, üvey oğluna içini açıp kendini sunuyordu. Oysa şimdi ikinci versiyonda **Euripides**, seyirciye öyle bir Phaidra gösterir ki, bu

Phaidra, içini açmaktansa ölmeyi yeğler. Tragedyanın buna karşın sürmesi ise, Tanrıların bile kaçınmadığı Tanrıça Afrodite'nin kararıdır. Afrodite, prolog'da da bildirdiği gibi, kendisinin rakibi olan bekâret tanrıçası Artemis'e tapınıp onu yücelttiği için Hippolütos'tan intikam alacaktır. Bunun için Phaidra yalnızca bir araçtır.

Demek ki yazarın ilgisini çeken esas nesne gerçekten de, oyunun adından belli olduğu gibi, Hippolütos'tur ve şu soru ortaya atılmıştır: Genellikle erdem sayılan da hataya dönüşmez mi acaba? Buna uygun olarak baştan itibaren Hippolütos ve onun öz varlığı oyunun odağına getirilmektedir: Daha prolog'da, Afrodite'nin konuşmasından sonra bu genç adam, av Hizmetkârları ile birlikte çıktığı avdan dönmüştür; Her zaman bakire kalan av ve doğa tanrıçası Artemis'e hayranlıkla bağlı iken, aşk tanrıçası Afrodite'yi büyüklerek aşağılayan biri olarak gösterilir (saray önündeki alanda anlamlı bir şekilde sağlı sollu bu tanrıçaların her ikisinin de heykeli bulunmaktadır).

Hippolütos'un Artemis'e kendini adamışlığı, 15 dizelik giriş konuşmasında Artemis'e özgü nesnelerin ("çiçeklerden çelenk", "el değmemiş çayır", "çoban", "kır hayvanları", "bahar arıları", "kaynaktan damlayan çiy", "bekâret") göze batacak biçimde üst üste gelmesindeki gülünç denecek tek yanlılıkla ve kısa bir program bildirimiyle ["Ey sevgili efendim, altın saçlarının buklelerine / İnancılı temiz ellerin koyduğu bu süsü, kabul et! / Senin yakınında olup, seninle, göz göze bakmadan / Yalnızca sesini duyarak söyleşme hakkını / Bütün insanlardan önce bana bahşetmiştin ya! / Bırak taşıyayım, mezara dek bu mutluluğu!"] kendini beğenmiş bir ayrıksılıkla açığa dökülür. Böylece bekâret'in burada bağnaz bir tutkuya dönüştüğü belli olur (kültür tarihinde sık sık yinelendiği gibi). Prolog'un ikinci yarısında bunun altı çizilir: Yaşlı bir Hizmetkâr, Hippolütos'u, aşağılayıcı kibirlenmeye karşı uyarır ve Afrodite'yi de selamlamasını salık verir. Aldığı cevap şudur: 'Bakir bir genç olarak, onu ancak uzak-

tan selamlarım ben!’ Dahası, yaşlı Hizmetkâr’la vedalaşmasında da hem Afrodite’yle, hem ihtiyarla alay edercesine, şöyle der: ‘Senin Afrodite’ne de bin kere elveda, ihtiyar!’ Afrodite’nin prolog konuşması ile Hippolütos’un prolog antresi iç içe geçmektedir”.

(*Antik Yunan Tragedyaları* - J.Latacz, çev. Y. Onay, Mitos-Boyut Yay. İst. 2006, S.286-288).

Diylog’un devamı şöyledir:

“Yaşlı Hizmetkâr

Ama o yüce bir Tanrıçadır ve dünyada da önemi büyüktür.

Hippolütos

İnsanların olsun, Tanrıların olsun, hepsi yüceltmez bizi.

Y. Hizmetkâr

Biraz fazla bilgesin efendim, hayrına olur umarım.

105

Hippolütos

İşlerini gece yapan Tanrılardan hoşlanmam.

Y. Hizmetkâr

Tanrının hakkını Tanrıya vereceksin evlat!”

Burada seyirci Hippolütos ile hiç özdeşleşemez kuşkusuz. Aksi gibi kral Theseus’un eşi (Hippolütos’un üvey annesi) Phaidra da, ola ola bu Hippolütos’a âşık olmuştur (Afrodite’nin Hippolütos’tan hıncını alma planının gereği olarak.) Afrodite, oyunun girişindeki tiradında bütün bunları söylemiştir:

“Afrodite

(...) babasının

Soylu eşi Phaidra onu gördü ve yüreğini bir anda

Şiddetli bir aşk ateşi sardı, planım uyarınca!”

Ancak bu aşk, toplumca, lanetlenecek bir şey gibi karşılanmaktadır:

“ İhtiyar Dadı

Ne, âşıksın ha, kızcağızım? Kime ki, söyle hele.

Phaidra

Şu Amazon’un oğlu, adı neyse işte.

İhtiyar Dadı

Ne dedin? Hippolütos'a haa?

Phaidra (*Kendini yatağa geri atar*)

Sen söyledin, ben değil!

İhtiyar Dadı

Eyvah, bunu mu işitecektim çocuk, beni öldürüyorsun! 360

Dayanılır gibi değil, hayır ey kadınlar,

Taşıyamam ben artık! Ölüyorum.

(...)

Korobaşı

Deyiş

Duydunuz mu kadınlar?

Prensesimizin dudaklarından çıkan o fecî haberi, dehşet verici şeyi
Kendi dudaklarından işittiniz mi?"

Phaidra'nın en yakınları bile aşkını böyle dehşetle karşıladığına göre erkek-egemen toplumun nasıl karşılayacağını varın siz tasavvur edin. İşin garibi, annesi de, babası da açıkça belli olduğu halde, Hippolütos, (Dadı'nın deyişiyle), "Savaşçı Amazonlar kraliçesinin doğurduğu tam anlamıyla bir piç olan şu Hippolütos," denerek bir de aşağılanmaktadır.

Toplumun bu derece bağnazlığına karşı direnemeyen Phaidra, intihara karar verir:

"Phaidra

...Aşk beni yaraladığında, bunu nasıl

Akıllı uslu taşırım diye düşünmeye başladım.

Böylece hemen de susup üzüntümü gizlemeye

Koyuldum. Çünkü, dile egemen olmak mümkün değil

Ve bizzat kendimizde en kötü yaraları açar. İkinci 395

Olaraksa, çılgınlığı erdemin gücüyle

Yenip bastırmak vardı.

Ama, bu yolların hiçbirisi acılarımı gidermeye yetmeyince,

Nihayet üçüncü yol kalıyordu: Ölmek. Bu da benim için, en... 400

(...)

(*Afrodite'nin heykeline yönelir*)

Ey köpüklerden

Doğmuş efendim, bir kadın kocasının yüzüne baka baka,
Yaptığı kötü şeylerin suç ortağı olan gece, tavan ve duvarlar,
Ya bir anda dile gelip suçları açık ederse, diye titremiyorsa, 415
Böyle birinin cesaretini nasıl bulursun?

Benim için bu bir ölümdür, ey iyi yürekli kadınlar,
Çünkü, kocama hiçbir zaman çocuklarımın onurunu
Kıracak şeyler yaptığım söylenmemeli,

Onlar, kutsanmış Atina topraklarına, alınları açık 420
Basmalılar; annelerinden dolayı yüzleri kızarmamalı.

Çünkü, en cesur adamın bile, annesinden ya da
Babasından bir utanç aklına takılacak olsa,
Gözleri bir köle gibi önüne düşer”.

Ancak, İhtiyar Dadı, ilk andaki tepkisini değiştirip,
Phaidra’yı intihar etmekten kurtarmak için, çareler aramaya
başlamıştır:

“İhtiyar Dadı

Afrodite bu,

Her şey avucunun içindedir. Aşkı doygunluğa
Ulaştıırıp bitiren de, yeni bir arzu uyandıran da, 455

Odur. Dünyada yaşayan ne varsa, varlığını

Ona borçludur. Eski zamanların resimlerine

Bakanlar, şarkıcıların sözlerini dinleyenler,

Zeus’un, Semele’nin yatağına kavuşmak

İçin nasıl Yanıp tutuştuğunu, Eos’un, o harika 460

sabah kızılığını, Kefalos’a aşkından nasıl

Gaspettiğini, bilirler. Bu Tanrılar hâlâ gökteler

Ve Tanrılar çevresinden kovulmuş değiller;

Duygularına esir olmayı kabullenmiş oturuyorlar.

Sen kabullenemezsin oysa, değil mi? Peki, yaşamda 465

Kendine ayrıcalıklar istemek olmaz mı bu, ya da

Şimdikiler uygun gelmediği için, başka Tanrılıkların

Egemenliğini talep etmek anlamına gelmez mi?

(.....)

Bak sevgili kızım, bu kibirden vazgeç. Kibir,

Tanrılardan da daha üstte olmayı istemektir.”

Böyle diyerek Phaidra'yı ikna edemediğini gören Dadı, kendi aklına koyduğunu yapmaya yönelir. Gider, Hippolütos'a Phaidra'nın aşkını anlatır, ondan anlayış bekler. Böyle bir anlayış elbette gelmez, (ancak Dadı, bundan kimseye söz etmeyeceğine dair yemin ettirmiştir. Hippolütos, sofluğuyla yeminini tutacaktır). Hippolütos, önce Odalığa bağırarak azarlar onu, hakaretler yağdırır:

"İhtiyar Dadı

Aman oğlum, bu bağirtin işitilmeden sessiz ol, n'olur!

Hippolütos

Öylesine felaket şeyleri dinledikten sonra susamam ki!,

İhtiyar Dadı

Ah, hayır, bak elimi güzel koluna atıyorum!

605

Hippolütos

Çok yaklaşma bana sakın! Çek elini giysimden!"

Böylece Euripides, Hippolütos'un, kadın denen cinsten düpedüz tiksindiğini de çok güzel belirtmiş oluyor. Kaldı ki, Euripides, Yunan toplumunun erkek-egemen yapısındaki, kadını aşağılamaya varan, kadın düşmanlığına dek giden abartıyı, Hippolüytos'a söylediği şu tiradla da cesaretle vurgulamış:

"Hippolütos

Ah Zeus, sen ne yaptın da,

Bu kışkırtıcı belayı, bu kadın cinsini

Dünyaya, güneşin ışığına gönderdin?

Tamam, insanlığın devamı için

Bir şey gerekliydi, ama bunun bize,

620

Kadınlar yoluyla sağlanması hiç hoş değil.

Biz, senin tapınağından çocukları,

Yetiştirmek üzere, her birinin fiyatına göre

Altın, gümüş veya cevher koyarak

Satın alıp, kendi evlerimizde, kadınlar olmadan,

625

Bir güzel serbestçe yaşardık..

Kadının bir yük olduğunun kanıtı: Baba,

Kendi eliyle besleyip büyüttüğü kızını,
 Bir de üstüne drahoma ekleyerek,
 Sırf o yük sırtından kalksın diye, 630
 Verir birine kurtulur. Ve bu zehirli
 Çiçeği alan koca, onu bahçesinde
 Büyütürken, güzelliği göze hoş görünür,
 O sahte mücevher için ne kadar
 Giysi alsa yetmez, ne kadar süse 635
 Para verse az gelir, ama böylece
 Evin varlığı tükenmekteymiş, ne gam!
 En iyisi, evde, ne iyiye, ne de kötüye
 Karışamayan, zararsız biri olarak
 Oturan bir yaratık. Hele kadının akıllısı, hiç çekilmez aman, 640"

Arada Dadi'yı suçlar.

"İğrenç kadın, babamın el değmemiş eşiyle
 Beni birleştirmeye kalktın! Bu nedenle
 Hemen kulağıma su çarpıp temizlemem gerek!..."

Faidra'nın bunları işitmesi yetmiyormuş gibi, bir de doğrudan ona yönelir:

"Lanet size! Evet, kadınlardan nefretim sonsuz! 665
 Sözlerim biraz fazla ileri gitmiş görünebilir.
 Ama sizin de pis numaralarınız ileri gitmiş durumda."

Bu durumda, Phaidra için başka çıkar yol kalmamıştır. Çünkü, Phaidra'ya göre Hippolütos şimdi babası gelince Dadi'nın tüm anattıklarını baba'ya aktaracak ve dünya âlem öğrenecektir:

"Phaidra

Artık onurumla ölmem mümkün değil
 (....)

Artık sevgili vatanımın prens sarayını bir tek
 Yaşam uğruna kirletemem. Ayrıca bu suçumun 720
 Bilinciyle Theseus'un önüne de çıkamam asla!.

Korobaşı

Niyetin ne senin, kesin kararını verdin mi yani?

Phaidra

Ölmek elbette. Nasıl olacağı ise, benim sorunum.

(...)

Nevar ki, benim felaketimden gurur duyamasın diye,

Ölürken bir başkasının da felaketine neden olacağım.

O kişi, kendisi de buna karıştı mı, kibirli bakışını

730

Terk edecek ve alçak gönüllü olmayı öğrenecek.”tir.

Phaidra kendini gelinliğine asarak intihar eder. Elinde bir mektup vardır: O mektupta kendisini Hİppolütos’un iğfal ettiği yazılıdır. Bunu gören Theseus, hemen Hippolütos’a en büyük cezaları vermeye girişir. Biri, babası Deniz Tanrısı Poseidon’un kendisine verdiği üç dilek sözüne göre ilk dilek olarak Hippolütos’u öldürmesini ister. Bu dilek yerine gelmezse diye de ilaveten onu tüm kendi hükümlerlik bölgesinden kovar.

Hippolütos, en aklının almayacağı bir suçla suçlanmaktadır. Ne kadar kendini savunsa da, Phaidra’nın kendini asmış olmasını en somut delil sayan baba, kararından vazgeçmez, Öyle ki, uygulama için zaman da tanımaz.

Bu arada dönemin bazı ilginç bağnazlıkları da açığa çıkar:

“Theseus

Şimdi bana diyeceksin ki: “O benden nefret ediyordu, çünkü Piç olmak, bir kez doğuştan düşman demektir”

Hippolütos

Ah talihsiz annem benim, oğlunun çektiği acılara bir bak, Hiçbir arkadaşımın piç olmasını istemem.

Theseus

Kalkın uşaklar, şunu dışarı atın, duymadınız mı Nicedir söylüyorum onun kovulduğunu!”

Theseus’un, kendi ortaya attığı piç konusu ile ilgili, oğlunun yakınmasından dolayı böyle ani öfkelenmesi de ilginç doğrusu. Öte yandan Euripides, Hippolütos’un neden yeminine sadık kaldığını da bir replikle açıklamayı ihmal etmemiş:

“Hippolütos

Ey Tanrılar, sizlere sadakat yeminim beni yok edecekken

Yine de susmam mı gerekiyor? Yooo, aman, yalnızca

1060

Yeminimi bozmakla kalırım ve zor durumda

ihtiyaç duyacak olsam bulamam sonra.”

Oyun, Hippolütos’un tüm çevresine elveda diyerek gitmesiyle sürer. Bu arada sahildeki uşaklardan biri Ulak olarak gelip efendisi olan Hippolütos’un başına gelenleri anlatır. Hippolütos, sahile inip, arabasını hazır ettirmiş, giderken denizden büyük bir dalga üstüne gelmiş, o dalga birden bir azgın boğa olmuş, atları ürkütmüş, atlar, hiçbir dizgin dinlemeyen azgın bir vaziyette arabayı kayalıklara sürükleyip çapmışlardır. Ölüm halindeki Hippolütos sedyeyle getirilmektedir. Daha önce görünmüş olan Artemis ise Theseus’u çok acele karar verdiği ve oğlunu öldürdüğü için, fena suçlar. Theseus, o anda değişir, pişmanlık belirtileri gösterir. Ancak Artemis, ardından Hippolütos getirilince, ne iftira mektubunu yazmış olan Phaidra’yı, ne de baba’yı suçlu bulmaması gerektiğini telkin eder ona. Bütün tezgâh Afodite’nindir. Tanrılarda da gelenekmiş, biri bir işe başladıysa başka bir Tanrı çıkıp onun önünü kesmezmiş. Sonuç olarak Hippolütos, babasını affeder, bir melaike gibi ölür. Bu nedenle olsa gerek, onun tanrılaştırıldığından söz ediliyor. Ama kendilerinin dışındaki halklara “barbar” diyerek aşağılayan Yunanlıların ilkel toplumsal yargılarının değişmesinden, hiç söz edilmiyor.

Oysa örneğin, aynı olayın benzeri için Anadolu’dan ve Ortadoğu’dan tipik bir söylence var: Bu oyunu çevirirken yaptığımız bir gezi sırasında, Yatağan - Milas yolu çıkışında 1. km.’de Eskihisar köyü ile neredeyse iç içe olan Stratonikea kenti kalıntılarını gezdikten sonra otobüse tekrar bindiğimizde rehberimiz Güler Bener Hanımefendinin anlattığına göre, kent MÖ 3. yüzyıldan önce kurulmuştur. O yıllarda Suriye kralı olan 1. Selevkos’un eşi Stratonike ile

üvey oğlu Antiokhos birbirlerine âşık olmuşlardır. Bu aşkı kimse “dehşet verici” diye karşılamamış olacak ki, Selevkos da, önce rahatsızlık duymuş olmasına karşın, oğlunun, aşkı-
ından ölümcül derecede hasta olması üzerine ikisini ev-
lendirmiştir. Dahası, Antiokhos, eşi olan Stratonike adına
Stratonikea kentini kurmuştur. Hatta çobanların anlattığına
göre âşıklar, önce (bugün kalıntıları Stratonikea’nın yakı-
nında bulunan) bir kente kaçarlar, sonra evlenmeleri müm-
kün olunca Antiokhos, eşi Stratonike adına Stratonikea ken-
tini kurar. Bu anlatı hem akla daha yakın geliyor, hem de
kralın ve halkın toleransını daha güzel açığa çıkarıyor.

Kadının sokağa çıkmasını bile kabul etmeyen Yunan top-
lumunun, M.Ö. 5. yüzyılda, tiyatroların doruğunu yaşadığı
ve M.Ö. 428’de oynanan bu oyunun hiç de garipsenmediği,
tam tersine 1. Ödülü aldığı düşünülürse, çok yakın bir tarih
olan 3. yüzyıl öncesinde bu kültür seviyesi farkını, uygarlık-
ların karşılaştırılması olarak da değerlendirmek gerekiyor.
Burada elbette, Atina’daki aşırı erkek-egemen toplum ile
gerek Anadolu’da, gerekse Girit adası ve Ortadoğu’da henüz
kadın-egemen toplum yapısının izlerinin sürüyor olması da
etkindir besbelli! Özellikle bu açılardan Euripides’in tiyatrosu
çok ciddi eleştiriler getirmektedir.

Yeter ki metinler, böyle bir duyarlılıkla ve bu gözle ele alın-
sınlar.

*(1) *Tetralogia*: Antik Yunan’da tragedyalar, “dionüsia” denen, Dionüsos
şenliklerinde, bir günde üç tragedya ve bir de satir oyunu (taşlamalı
komedy) olmak üzere dört oyun olarak oynanırdı. Bu nedenle dört
oyun anlamında “Tetralogia” denmektedir. Bu tetralogia’da ilk
tragedya, *Herakles’in Çocukları*, ikincisi *Hippolütos*, üçüncü *Hekabe* idi.
Satir ise bilinmiyor.

EURİPİDES

HİPPOLÜTOS

Türkçesi
Yılmaz Onay

KİŞİLER

AFRODİTE	Aşk ve Güzellik Tanrıçası
ARTEMİS	Av Tanrıçası
THESEUS	Atina Kralı-Troizen'de oturmakta
PHAİDRA	Kraliçe.
HİPPOLÜTOS	Kral'ın Amazon Kraliçesi'nden olan oğlu.
PHAİDRA'nın Dadısı	İhtiyar bir kadın.
BİR İHTİYAR	Hippolütos'un av hizmetkârı,
ULAK	Hippolütos'un av hizmetkârı

Troizenli Kadınlar Korosu

Hippolütos'un Av Hizmetkârları Korosu

Kraliyetten Kişilerin Yanındakiler

Troizen'de Theseus'un sarayı. Solda ve sağda, kapılarda Artemis ve Afrodite heykellerinden oluşan kolonlar vardır.

AFRODİTE

Tanrıça Küpris'tir¹ adım, dünyada çok iyi,
 Ayrıca göklerde de iyi kabul görürüm, ünüm yaygın.
 Pontos'tan² dünyanın Atlantis'teki sınırına dek
 Yaşayan ve Güneş'in ışığını gören kim varsa, 5
 Ödüllendiririm, mutlu ederim gücüme saygı duyanı,
 Ama kim bana karşı çıkmaya, beni aşağılamaya kalkarsa,
 Mahvederim onu. Çünkü tanrıların da kalbi vardır
 Ve insanların övgüleri sevindirir onları. Bakın,
 Söylediklerimin gerçek olduğunu şimdi göreceksiniz.
 Theseus'un³ bir zamanlar Amazon'dan⁴ olma oğlu, 10
 Şu bilge kişi Pittheus'un⁵ büyütüp yetiştirdiği Hippolütos⁶,
 Memleketi Troizen'in⁷ tüm yurttaşlarına benim için,
 Tanrısal güçlerin en kötüsü diye söylenti
 Yaymakta, kendisi de aşkın mutluluğunu reddederek
 Hiçbir kadına dokunmaz olmuş, sonsuz bekâreti seçmiş. 15
 Üstelik de Apollon'un kız kardeşi Zeus kızı Artemis'e⁸
 Tanrısal güçlerin en yücesi olarak tapıyor.
 Ve o bakirenin yanında sürekli yeşil ormanda,
 Hızlı köpeklerle av peşinde, insan-üstü havalarla,
 Bu toprağın vahşi hayvancıklarını yok ediyor. 20
 Olabilir diyelim, kıskanıyor değilim. Hem niye kıskanayım?
 Ama Hippolütos'un bana yaptığı kötülüğün acısı,
 Bugünden tezi yok, çıkacak! Büyük kısmı zaten
 Çoktandır hazır durumda, pek zahmet gerekmeyecek!
 Çünkü bir zamanlar, kutsal adakları ve gizli ayinleri⁹ 25
 Görmek için, Pittheus'un sarayından dışarı çıkıp,
 Kral Pandion'un kenti Atina'ya gittiğinde, babasının
 Soylu eşi Phaidra¹⁰ onu gördü ve yüreğini bir anda

Şiddetli bir aşk ateşi sardı, planım uyarınca.
 Ve ülkesi Troizen'e dönmeden önce, 30
 O ülkeyi gözetleyebilen Pallas kayalıklarında,
 Uzaklardaki Hippolütos'a hasretini dindirecek
 Bir de aşk kulübesi yaptırdı Phaidra.
 Ama Theseus, öldürdüğü Pallasoğulları'nın¹¹
 Kan lanetinden kaçarak Atina'yı terk edip 35
 Bir yıl gönüllü sürgün olarak eşiyle birlikte
 Buraya Troizen'e gelince, Phaidra gözyaşları içinde
 Kendinden geçti, masum bir suskunluk ve
 Aşk ateşiyle yanıp tutuşurken zavallı kadın,
 Evdekilerin hiçbiri onun acısını anlayamıyordu. 40
 Ama bu aşk böyle geçip gidemezdi elbet.
 Sonunda Theseus işin aslını öğrendi.
 Şimdi artık, bana karşı inat eden delikanlıyı,
 Kendi öz babası lanetler içinde öldürmek isteyecek
 Ve bu isteği, denizler prensi Tanrı Poseidon¹² 45
 Yerine getirecek. Çünkü daha önce üç dilek için
 "Dile benden ne dilersen," demişti oğlanın babasına.
 Ve Phaidra'ya gelince, evet onuruyla ama yine de
 Kaçınılmaz biçimde ölecek. Buna o kadar da
 Önem vermiyorum, çünkü aksi halde bir düşman, 50
 Bedel ödemekten kurtulacak, reva mı bu?
 Ne var ki şu anda, Theseus'un oğlu Hippolütos'un
 Buraya doğru yöneldiğini görüyorum,
 O Theseus değil miydi, bize bu eylemin
 Kaynağını hazırlayan? 55
 Ben oğluna yer açıyorum burada ve çekiliyorum.
 Arkasında, bir yığın hizmetkârları yüksek sesle
 Tanrıça Artemis'e övgü şarkıları söyleyerek izliyor onu!
 Ah! Yazık ki, ölümün kapılarının ona açıldığının
 Farkında değil; bugünün son günü olduğunun da! 60

(Gider)

(Hippolütos girer)

HİPPOLÜTOS

Gelin arkamdan, Zeus-çocuğunun şarkısını söyleyin,
Yüceltin o Tanrıçayı,
Bizi seven Artemis'i, yüceltin!

AVCILAR KOROSU

Efendim, ey efendim, bakirelerin en azizi,
Zeus'un soyundan gelen sen eyy, 65
Kutsal, Artemis! Selam sana,
Leto'nun yavrusu ve Zeus'un kızı,
Olümpos'ta oturan
Bakirelerin en güzeli,
O prenseslere mahsus yerde 70
Göklerin o altın pırıltılı yücesinde!

HİPPOLÜTOS (*Artemis'in heykel-kolonlarına giderek*)
Ey efendim, hiç biçilmemiş yeşilliklerin arasından
Topladığım bu güzel çiçeklerin çelengini sunuyorum sana,
O yeşiller ki, daha hiçbir çoban, sürüsünü otlatmadı orada,
Hiçbir tırpan demiri değmedi onlara henüz, 75
Yalnızca arıların bahar çiçekleri üstünde aşkla uçuşları
vardır.

Bekâret taht kurmuştur orada, kaynak suyundan düşen
Çiy içinde pırıldar tomurcukları: Bayağılığa yer yoktur hiç.
Sonradan kazanılan değil, doğuştan yüreğinde
Masumiyeti taşıyan kişi, toplayabilir ancak o çiçekleri! 80
(*Çelengi heykel-kolon'a koyar*)

Ey sevgili efendim, altın saçlarının buklelerine
İnançlı temiz ellerin koyduğu bu süsü, kabul et!
Senin yakınında olup seninle, göz göze bakmadan
Yalnızca sesini duyarak söyleşme hakkını
Bütün insanlardan önce bana bahşetmiştin ya! 85
Bırak taşıyayım, mezara dek bu mutluluğu!

(*Yaşlı bir Hizmetkâr, Avcılar Korosu'ndan öne çıkar*)

HİZMETKÂR

Ey prens... ah, insan efendilerine tanrısal adlarla seslenmeli

Söyleyeceğim bir çift dost sözünü
Dinlemek lütfunda bulunur musun?

HİPPOLÜTOS

Elbette, yoksa bilgeliğimden eser mi kalır? 90

HİZMETKÂR

Evet, insanlarda bir âdet vardır, bilirsin.

HİPPOLÜTOS

Yoo bilmem. Sen söyle bakalım neymiş o.

HİZMETKÂR

Başına buyruk kibirlilikten kimse hoşlanmaz.

HİPPOLÜTOS

Çok doğru! Kibir, hoşgörülür mü hiç!

HİZMETKÂR

Oysa alçakgönüllü saygı, herkesi memnun eder. 95

HİPPOLÜTOS

Hem nasıl!! Kolay yoldan büyük kazanç da sağlar.

HİZMETKÂR

Peki aynı tavrın Tanrılarda da geçerli olduğuna inanır mısınız?

HİPPOLÜTOS

Tabii bizim yaşayışımız Tanrılarının modelidir de ondan!

HİZMETKÂR

Öyleyse neden değerli bir Tanrılığa bir selamın bile yok?

HİPPOLÜTOS

Kime? Dikkat et de haksız bir şey söylemiş olma sakın! 100

HİZMETKÂR

Şu senin kapında durana, Afrodite'ye.

HİPPOLÜTOS

Bakir bir genç olarak, onu ancak uzaktan selamlarım ben.

HİZMETKÂR

Ama o yüce bir Tanrıcadır ve dünyada da önemi büyüktür.

HİPPOLÜTOS

İnsanların olsun, Tanrılarının olsun, hepsi yüceltmez bizi.

HİZMETKÂR

Biraz fazla bilgesin efendim, hayrına olur umarım. 105

HİPPOLÜTOS

İşini gece yapan Tanrılardan hoşlanmam.

HİZMETKÂR

Tanrının hakkını Tanrıya vereceksin evlat!

HİPPOLÜTOS

Haydin av yoldaşları, girin saraya ve yemek

İşinizi halledin. Avdan sonra dolu bir tabak ister

İnsan. Sonra da atlarımı kaşağılarsınız; onları

110

Karınları tok olarak arabaya koşacağım ve

Şöyle hakkıyla bir yoracağım bakalım!

Senin Afrodite'ne de bin kere elveda, ihtiyar!

(Avcılar Korosu ile birlikte çıkar)

HİZMETKÂR (Afrodite'nin kolon-heykel'i önünde)

Böyle yüksek manalı sözler için çok yaşlıyım

Ayrıca, bir kölenin açık konuşma hakkı yoktur.

115

Ama senin heykelinin önünde dua edebilirim,

Efendim Afrodite! Biri, saraylı edasıyla

Gençliğinden gelen heyecan sonucu

Saçmalarsa, gevezeliğini duymazdan gel! Ne de olsa,

Tanrılar, insanlardan daha bilge olmak zorunda.

120

(Gider, saraya girer)

(Troizenli Kadınlar Korosu Gelir)

KADINLAR KOROSU

Birinci Deyiş

Derler ki, bir kaynaktan kayalara taze

Bir su fışkırmış, kovalar dolusu,

Bitmez tükenmez, aktıkça akar

Ve yaşam sunarmış, sürekli!

Çocukluktan bir oyun arkadaşına

125

Rastladım orada, erguvan giysisini

Pırıl pırıl kaynak suyunda yıkayıp

Kayanın güneş alan yamacında

Kurutmakta ... İşte ilk ondan duydum

Kraliçemin büyük acısını.

130

Birinci Karşı Deyiş

Odasına saklanmış,
 Yatalak hastaymış kraliçem,
 Dalga dalga sarı saçlarının üstüne
 Bir kara örtü çekiyormuş geceleri,
 Bugün üçüncü gün olmuş, 135
 Ne bir lokma yiyor,
 Ne bir yudum içiyormuş,
 Kimse bilmiyormuş nedendir,
 Öyle ki, bu gizli acıyla göz göre göre
 Ölümü bekler olmuş, kraliçem! 140

İkinci Deyiş

Pan'ın¹³ şiddeti mi, yoksa
 Hekate¹⁴ mi soktu seni bu kâbusa
 Kızcağızım, ya da dağların anasının öfkesi,
 Veya Korübant'lar¹⁵ mı çıldırttı seni?
 Belki de avcı bakire Diktünna¹⁶ 145
 Eksikliğini duydu senin, ona
 Kutsal pastayı yetiştiremedin,
 Acıyla kıvrınman ondandır, ne dersin?
 Bakire Tanrıçamız, karadan olduğu gibi,
 Denizden de kabarıp gelir, köpüklü dalgalar halinde! 150

İkinci Karşı Deyiş

Yoksa kocanın, o Atina'nın
 Saygın Tanrısal kralının,
 Gizlice kalbine girip, elini
 Kolunu bağlayan, ona, sadakatini
 Bozduran bir kadın mı var? 155
 Belki Girit'ten demir alan bir denizci,
 Limanımıza girdiğinde, denizcilere
 Dostça selamlarıyla birlikte, kraliçemizin
 Yüreğini burkan ve onu yataklara düşüren
 Acı haberi de iletmiştir kulaklara. 160

Son Deyiş

Ah bilirim, acılı kadınların kaderidir bu,
 En güzel umudun doğum sancılarını
 Bir hüznün ve çılgınca kıvranmalar izler.
 Benim de başıma geldi, ben de yaşadım,
 Ebeye haykırdım çığlık çığlığa, 165
 O anda, sancılar-okunu gönderdi
 Göklerdeki Artemis ve dindirdi sancımı:
 İşte böyle, her acılı yalvarışı duyar o
 Ve yetişir bir kurtarıcı gibi imdada.

KORO BAŞI

Aaa bakın! Onu büyütüp yetiştiren 170
 İhtiyar dadısı, dışarı çıkarıyor Phaidra'yı,
 Ah, alnını üzüntü bulutları kaplamış sanki.
 Yüreğim mutlaka öğrenmek istiyor,
 Daha önce öylesine mutlu görünürken
 Nedir bu hale getiren, kraliçemi? 175

(*Hizmetçiler, Phaidra'nın üstünde oturduğu yatağı dışarıya taşırlar. İhtiyar Dadısı da yanındadır*)

İHTİYAR DADI

Ah, insanı inleyen acılar, acılı hastalık, ah!
 Senin için neyi yapsam, neyi yapmasam, bilmem ki!
 İşte ılık burada ve gökyüzü.
 Hastaların dinlenme yeri burası,
 Yatağın sarayın önünde! 180
 “Dışarı çıkar beni,” diyordun hep, “dışarı!” diyor da
 Başka şey demiyordun! Az sonra yeniden odana
 Dönmek istersin oysa. Çok çabuk değişir havan.
 Elinde olandan hoşlanmazsın, elinde olmayan ise
 Daha iyidir her zaman. Hasta olmak, 185
 Hasta bakmaktan bin kat iyiymiş doğrusu!
 Hastanın acıları vardır yalnızca, o kadar.
 Oysa ona bakanda yürek kaygıları, sevginin
 Çabalarıyla birleşir. İnsan olmak düpedüz işkencedir,

Ve sıkıntıdan kurtulmak yoktur hiçbir yerde. 190
 Oysa belki daha iyi olan öbür taraf,
 Karanlıkta ve gecenin peçesi örtmüş yüzünü!
 Ve biz ona vurgunuz talihsizce,
 Bir alacadır bizi dünyada tutan
 Çünkü hiç kimse öbür tarafla ilgili 195
 Bir şey bilmez, keşfedemez de, nedir
 Bu masallarla çılgınlaşan toprağın gizlediği.

PHAİDRA

Ah, gelin doğrultun beni, başımı tutun kaldırın!
 Eklemlerim nasıl kımıldamaz olmuş, canlarım!
 Ey hizmetçiler, şu dirseklerime destek olun! 200
 Başımı nasıl da sıkıyor bu alnımdaki sargı!
 Alın onu, bırakın saçlarım dökülsün omuzlarıma!

İHTİYAR DADI

Dur evlat, sakın ol! Sıkıntıyla bedenini
 Oradan oraya atma n'olur!
 Cesaret ve kavrayışla bu hastalığı 205
 Daha kolay atlatacaksın!
 Üzüntü, insana mahsusttur.

PHAİDRA

Ah! Pırıl pırıl kaynaktan fışkıran sudan
 İçip serinlemek istiyorum! Ve de
 Bir ağaçlıkta uzatılmış kavak dallarının 210
 Üstüne uzanıp gölgede uyumak! Ah!

İHTİYAR DADI

Bunlar nasıl sözler, çocuğum?
 Duyanlar senin çılgınlığının
 Arttığını düşünecekler!

PHAİDRA

Bırakın, dağlara gideyim. Ormanlara! 215
 Avcıların, hayvanı öldürmek için kovaladığı
 Ağaçlıklara! Hey Tanrım, nasıl zevklidir,
 Köpekleri kışkırtıp, kaçan geyiğin

Ardına salmak ve fırlatmak

Tesalya mızrağını,

220

Tam da yelesini sıyırıp geçsin!

Öbür eldeyse sivri bir kargı!

İHTİYAR DADI

Nasıl geçiyor kafandan öyle şeyler be çocuğum?

Senin ne işin olur av işleriyle? Fıskıran kaynağa

Bu özlem niye? Kapının yanında duran merdiveni

225

Bilirsin, kaynağın buharından düşen çiyle

Sırılsıklamdır hani, o sudan bir yudum içsen, serinletir.

PHAİDRA

Ey Artemis, sahildeki düzlüklerin

Ve at nallarının çiğnediği yarış pistinin efendisi:

Oralarda bulunmak istiyorum ben ve

230

Venedik kırsağını koşturmak keyfimce!

İHTİYAR DADI

Yine, iler tutar yanı olmayan bir söz.

Bir, dağlara çıkıp ormanda av peşinde

Koşmak istersin, bir, yarışçıların sakın

Koşu kumsalını özlersin.

235

Ne kadar kafa karışıklığıdır bu!

Ah çocuğum, hangi Tanrıdır

Bu senin ruhuna girip,

Kafanı böyle karıştıran?

PHAİDRA

Vay başıma gelen, ne yaptım ben?

240

Aklın yolundan nerede saptım?

Çıldırdım mı, Tanrılar aklımı mı

Aldı benim? Ah, annem, yeniden

Ört başımı! Söylediklerimden

Utaniyorum çünkü. Gözlerim yaş içinde

245

Görünmesin! Ve utançtan yüzüm kızarıyor

Aklım başıma geldiğinde, sancılar basıyor beni.

Dayanılır gibi değil böylesi!

Ölmek çok daha iyi olacak,
Bir güzel unutup giderim kendimi.

İHTİYAR DADI

Olur, örteyim, sarayım seni. İyi de 250

Beni ne zaman sarıp, koyacaklar mezara?

Uzun yaşadım, çok şey öğrendim.

Dostu dosta bağlayan bağ,

Gevşek olmalı, yüreği ve

Benliğinin derinlerine işlememeli asla! 255

İnsanın içinden geldiği gibi olabilmeli,

Bugün gevşetirsin, yarın sıkarsın iyice.

Ah, iki kişi için tek yürek,

Ne zormuş taşıması?

Benimle Phaidra gibi işte! 260

Aşırı bir özen, kıyasıya bir çaba,

Sevindirmekten çok, sıkıntı getirir,

Ayrıca, sağlığın da düşmanıdır.

Kısacası, aza kanaat edinin,

Derim ben, mutluluk için aşırı zorlanmayın! 265

Ve görmüş geçirmiş insanlar alkışlayacaktır beni.

KOROBASI

Ey ihtiyar kadın, Prenses'in değerli bakıcısı,

Phaidra'nın içler acısı durumunu görüyoruz burada,

Ama neyin acısıdır bu, anlamak mümkün değil,

Öğrenmek istiyoruz bunu senden, hadi anlat bize. 270

İHTİYAR DADI

Sürekli sorduğum halde bilmiyorum inanın, söylemiyor.

KOROBASI

Peki bu acının kaynağı nedir, nasıl başlamış?

İHTİYAR DADI

Bilmiyorum dedim ya, bütün bunları saklıyor benden.

KOROBASI

Nasıl düştü bu duruma, iğne ipliğe dönmüş?

İHTİYAR DADI

Tam üç gündür ağzına bir lokma koymadı, olacağı bu! 275

KORobaşı

Midesi mi reddediyor, yoksa intiharı mı düşünüyor?

İHTİYAR DADI

İntihar! Yaşamla hesap kesmek için, ölüm orucunda!

KORobaşı

Garip! Kocasını endişe etmiyor demek!

İHTİYAR DADI

Ondan da saklıyor acısını, yok bir şey, diyor.

KORobaşı

Yüzüne baktığı halde fark etmiyor kocası, öyle mi? 280

İHTİYAR DADI

Aksi gibi onun da memleketten uzaklaşacağı tuttu.

KORobaşı

Onun bu sıkıntısını, bu zihin çılgınlığını anlayıp

Ortaya çıkarmadan nasıl rahat ediyorsun?!

İHTİYAR DADI

Her çareye başvurdum, hiçbir sonuç alamadım.

Şimdi bile vazgeçmiş değilim, hayır, 285

Efendim için nasıl çaba gösterdiğimi

Görüyorsun işte, değil mi? (*Phaidra'ya*)

Gel sevgili kızım! Unutalım önceki söylediklerimizi

İkimiz de! Sen bana daha dostça davran,

Bu asık yüzüne neşe gelsin biraz, ben de 290

Senin hoşuna gitmeyen davranışlarımdan

Vazgeçeyim, daha iyi bir yol bulayım kendime.

Sonra, sana acı veren şey, gizliyse eğer,

Bak burada kadınlar var, sana destek

Olmaya hazır. Yok eğer o giz, ancak erkeklere 295

Söylenebilir türdense söyle, hekimlere başvurulsun.

Eee, susuyorsun? Susma, güzel çocuk, susma!

Hayır, eğer aykırıysa söylediklerim, karşı çık bana,

Yok eğer doğruysa, kabul etmelisin dediklerimi.

Haydi, bir şey söyle! Buraya baksana! Ah, ben zavallı! 300
 Ey kadınlar, burada tüm çabam boşuna benim!
 Çok önce geldiğimiz yere geldik yine. O zamanlar
 Yaptığım konuşma hiçbir etki göstermezdi,
 Şimdiyse kulak verdiği bile yok. Öyle olsun.
 Bak dinle, istesen şu durgun denizden de 305
 Daha sessiz kalabilirsin, ama ölecek olursan,
 Çocukların yabancı baba evinde güç durumda
 Kalınca, savaşçı Amazonlar kraliçesinin,
 Senin çocuklarına efendi olarak doğurduğu
 Tam anlamıyla bir piç olan şu, sen de tanırsın ya,
 Hani şu Hippolüt... 310

PHAİDRA

Eyvah, yazık bana!

İHTİYAR DADI

Ne o, fena etkilendin?

PHAİDRA

Bu benim ölümüm! Tanrılar aşkına
 Yalvarırım sana, ey annem benim,
 O adamın adını bir daha ağzına alma!

İHTİYAR DADI

Bak hele! Bilincin yerinde. Buna karşın,
 Çocukların hatırına hayatta kalmayı 315
 Düşünmüyorsun, öyle mi?

PHAİDRA

Onları seviyorum. Beni mahveden başka bir durum!

İHTİYAR DADI

Ellerin kana bulaşmış değil, değil mi çocuğum?

PHAİDRA

Ellerim temiz. Ama yüreğim lekeli!

İHTİYAR DADI

Bir düşmanın gadrine uğradığın kesin! 320

PHAİDRA

Hayır, bir dost. İkimiz de istemediğimiz halde,

Ben ölmek o da beni öldürmek zorunda.

İHTİYAR DADI

Theseus sana karşı bir şey mi yaptı?

PHAİDRA

Yooo, ona asla haksızlık etmek istemem!

İHTİYAR DADI

Peki seni intihara zorlayan felaket nedir ki?

325

PHAİDRA

Benim günahım bana kalsın seni karıştırmak istemiyorum.

İHTİYAR DADI

İyi niyetle, elbette! Ama sen beni bıramak istiyorsun!

(Onun ayaklarına kapanır, ellerine ve dizlerine sarılır)

PHAİDRA

Ne bu? Ellerime asılarak bana zor mu kullanıyorsun?

İHTİYAR DADI

Bu dizlere de asılıyorum. Hiç bırakmayacağım seni!

PHAİDRA

Bendeki acıyı öğrenirsen yazık olur sana, vah zavallı! 330

İHTİYAR DADI

Benim için, seni yitirmekten daha büyük bir acı olamaz ki!

PHAİDRA

Olabilir, ancak bu benim için aslında muhteşem bir şey.

İHTİYAR DADI

Ve sen onu gizliyorsun. Haksız mıyım?

PHAİDRA

Gizliyorum çünkü zayıflığımı erdeme dönüştürüyorum ben

İHTİYAR DADI

Konuş öyleyse, böylece onurunu yükseltmiş olacaksın

yalnızca 335

PHAİDRA

Git, Tanrı aşkına, elimi bırak ve git!

İHTİYAR DADI

Bırakmıyorum işte! Bana bir şey borçlusun!

PHAİDRA

Peki, vereceğim. Yalvarman etkiledi beni.

İHTİYAR DADI

Ben susuyorum öyleyse, söz sende çünkü. (*Doğrulur*)

PHAİDRA

Ah, zavallı anne, nasıl bir aşk çılgınlığıdır, bu! 340

İHTİYAR DADI

Ne aşkı, ne çılgınlığı? Boğa mı ne demek istedin sen, çocuk?

PHAİDRA

Vah zavallı kız kardeşim, Dionüsos'un karısı¹⁷!

İHTİYAR DADI

Neler geliyor senin aklına

Sırf kendi soyunu kötölemek için?

PHAİDRA

Ya ben, üçüncü talihsiz, 345

Benim sonum nasıl gelecek ki?

İHTİYAR DADI

Dehşete uğruyorum! Bu sözler nereye varacak böyle?

PHAİDRA

Mutsuzluğumun kaynağı oralarda, burayla ilgisi yok.

İHTİYAR DADI

Senin sırrın konusunda hâlâ bir şey bilmiyorum ben.

PHAİDRA

Yazık! Peki, söyler misin bana, ne söylememi istiyorsun? 350

İHTİYAR DADI

Kâhin değilim ki ben, gizlenen bir şeyi göremem.

PHAİDRA

Dünyada aşk denen şey, ne durumda?

İHTİYAR DADI

En tatlı şey, ama acısı da var.

PHAİDRA

Demek bana ikincisi denk gelmiş. 355

İHTİYAR DADI

Ne, âşkınsın ha, kızcağızım? Kime ki, söyle hele.

PHAİDRA

Şu Amazon'un oğlu, adı neyse işte.

İHTİYAR DADI

Ne dedin? Hippolütos'a haa?

PHAİDRA (*Kendini yatağa geri atar*)

Sen söyledin adını, ben değil!

İHTİYAR DADI

Eyvah, bunu mu işitecektim çocuk, beni öldürüyorsun! 360

Dayanılır gibi değil, hayır ey kadınlar,

Taşıyamam bu yükü ben artık! Ölüyorum.

Ah, bu nefretlik gün. Bu nefretlik ışık! Hayat, ayrıl benden.

Ey ölüm beni varlık âleminde al! Elveda, bittim ben!

Erdem, istemese de gelip kötülüğün yerini alacak olsa,

Kendimi denize atar, varlığın kötü yükünden kurtulurdum!

Hayır, 365

Afrodite yalnızca Tanrıça değil, gücünü kullanmak istedimi

Beni, Phaidra'yı, tüm evi yerle bir eder!

KOROBASI

Deyiş

Duydunuz mu kadınlar?

Prensesimizin dudaklarından o acı haberi, dehşet verici şeyi,

Kendi dudaklarından işittiniz mi? Ah değerli efendim, öyle

bir düşüncenin

Gelip göğsüme çöreklenmesinden önce ölmüş olmayı

yeğlerim.

Yazık hepimize! Ah talihsiz kadın, hangi kaderin buyruğuna

Uydun sen? Ey insanlar, salt acı çekmek için doğmuşsunuz!

370

Senin için oldu bunlar, sen ışığa karşı suçu açığa döktün,

Şimdi şu kısacık gün içinde nasıl sürdüreceksin? Gün biter

Ve Afrodite'nin öfkesinin nasıl sonlanacağı, bellidir, ey

Pasifae'nin¹⁸ talihsiz kızı...

PHAİDRA

(*Sakince doğrulup koroya doğru birkaç adım atarak*)

Ey Peloponez

Yarımadasının en uç noktasındaki Troizen'in kadınları,
ben, Yaşamı bize zehir eden şeyin nereden kaynaklandığı
üstüne 375

Daha önce de uzun geceler boyu düşündüm ve gördüm ki,
İnsanın günaha sürüklenmesinin nedeni, insan aklı değil.
Çünkü doğru bakış ve kavrayış çok kimsede mevcut,
Ne var ki, uygulamıyor kimse. Ya uyuşukluktan,
Ya da insanlar, yapmaları gerekene değil de 380
Hoşlandıklarına yöneliyor. Ayrıca yaşam bunun için öyle
Çok deneyim harcıyor ki! Toplum kendi gevezeliği adına
Bizi kullanıyor. Zorunluluk, keyif yoluyla gerginliğimizi
Alıyor. Ve ardından utanç! O da ikili: Biri erdem ki
Sahtesi, yaşamımız üstünde ağır bir yük oluyor; 385

Ve ikinciyle aradaki sınırlar kesin çizildiği zaman
Her ikisini aynı kelimenin ifade etmesi, sürmez elbet.
Bunları uzun süredir gördükten sonra, beni utanca
Sürükleyen ve zihnimi, çalışmasından geri kaydıran
O büyü kalktı. Artık düşünebilmemin devam etmesini de 390
İstiyordum. Aşk beni yaraladığında, bunu nasıl
Akıllı uslu taşırım diye düşünmeye başladım.

Böylece hemen de susup üzüntümü gizlemeye
Koyuldum. Çünkü dile egemen olmak mümkün değil
Ve bizzat kendimizde en kötü yaraları açar. İkinci 395
Olaraksa, çılgınlığı erdemin gücüyle yenip bastırmak vardı
Ama bu yolların hiçbiri acılarımı gidermeye yetmeyince,
Nihayet üçüncü yol kalıyordu: Ölmek, benim için, en... 400

(Korobaşı'nın ve İhtiyar Dadi'nin yüzlerindeki üzüntüyü
fark eder)

Bana karşı çıkılmasına hiç katlanamam; en iyisi olacak.
Çünkü bana onur veren şeyin tanığı çok olsun isterim.
Ama utancım gizli kalmalı. Acım kirlenmişti, biliyordum
Ve kendimi de tanıyordum: Zayıf bir kadın olarak acımın
Karşısında öylece duruyordum. Tüm bu dünyanın 405
Lanetlerini üstüne çekmiş olup kendi onurunun kutsallığını

Önce bir yabancı adamla yitiren bir kadın, kendi cinsine
 Getirdiği utancı, öncelikle bir soylu aileden getiriyor:
 Çünkü en üsttekilerin kendilerine layık gördüklerini,
 Basit halk, layık olanın ötesinde zorunluluk olarak
 görmekte. 410

Öfkem, sözcüklere sığınıp akıllı uslu görünürken, gizlice
 En büyük adilliklere cüret edenleredir.

(Afrodite'nin heykeline yönelir)

Ey köpüklerden

Doğmuş efendim, bir kadın kocasının yüzüne baka baka,
 Yaptığı kötü şeylerin suç ortağı olan gece, tavan ve duvarlar,
 Bir anda dile gelip suçları açık ederse diye titremiyorsa, 415
 Böyle birinin cesaretini nasıl bulursunuz?

Benim için bu bir ölümdür, ey iyi yürekli kadınlar,
 Çünkü kocama hiçbir zaman çocuklarımla onurunu
 Kırarak şeyler yaptığım söylenmemeli,

Onlar, kutsanmış Atina topraklarına, alınları açık 420
 Basmalılar; annelerinden dolayı yüzleri kızarmamalı.

Çünkü en cesur adamın bile, annesinden ya da
 Babasından bir utanç aklına takılacak olsa,
 Gözleri bir köle gibi önüne düşer. Evet ya,
 Bir zamanlar, vicdan temizliğinin ağır bastığı 425

Yaşam çok güzelmiş. Şimdiyse, er geç
 Bir gün gelip her günahkâr, önüne zamanın,
 Genç kızların aynası gibi tutuvereceği ayna ile
 Yüzleşmeyi bekliyor. Aman, benden uzak olsun o ayna.

KOROBASI

Evet, evet, erdem tüm dünyada en yüksek değer, 430
 Ve onur getirir kişiye, iyi nam sağlar.

İHTİYAR DADI

Efendim, senin durumun bir anda belli olunca,
 Ne yalan söyleyeyim, dehşete uğramış, ne
 Diyeceğimi bilemez olmuştum. Ama şimdi
 Fark ediyorum ki, bunlar yanlışmış, ikinci kez 435

Bakınca insan daha doğru görüyor. Senin
Yaptığında dehşet verici bir şey yoktu. Afrodite,
Seni bulmuş, sen de âşık olmuşsun. Eee, ne var
Bunda? İlk sen değilsin ki! Sen, üstelik bir de aşk
Yüzünden ölmeyi seçiyorsun. Peki tüm âşıkların 440
Ve âşık olacakların da ölmeleri mi gerekiyor?
Aşkın ödülü bu mu yani? Evet, onun getirdiği
Acıyı yenmeniz kolay değildir. Çünkü siz ona
Teslim olursanız, o, daha sıkı bir boyunduruğa
Alır sizi. Ama inat ve iradeyle giriştiğinizde, 445
Onu yere bir çalarsınız ki hem de nasıl!
Öte yanda Afrodite kararlıca yüklendi mi,
Ona kimse karşı duramaz. İstekle kabullenen
Olursa, ona yumuşak yaklaşır, ama mağrur
Ve yüksek dirençli yüreklerle karşılaştığında, 450
Fena yüklenir, kötü davranır, aşağılar onu; artık
Bunların şiddetini Tanrı bilir. Göklerde dolandır o,
Denizin dalgaları içinde de bildiğini okur, Afrodite bu,
Her şey avucunun içindedir. Aşkı doygunluğa
Ulaştırıp bitiren de, yeni bir arzu uyandıran da, 455
Odur. Dünyada yaşayan ne varsa, varlığını
Ona borçludur. Eski zamanların resimlerine
Bakanlar, şarkıcıların sözlerini dinleyenler,
Zeus'un, Semele'nin¹⁹ yatağına kavuşmak
İçin nasıl yanıp tutuştuğunu, Eos'un²⁰, o harika 460
sabah kızılığını, Kefalos'un²¹ aşkından nasıl
Çaldığını, bilirler. Bu Tanrılar hâlâ gökteler
Ve Tanrılar çevresinden kovulmuş değiller;
Duygularına esir olmayı kabullenmiş oturuyorlar.
Sen kabullenemezsin oysa değil mi? Bu, yaşamda 465
Kendine ayrıcalıklar istemek olmaz mı ya da şimdikiler
Uygun gelmediği için, başka Tanrıların egemenliğini
Talep etmek anlamına gelmez mi? Pekâlâ biliyorsun,
Oldukça anlayışlı erkekler de var, eşi bir sadakatsızlık

Yaptığında bir gözünü kapatır, görmezden gelir; 470
 Ve bazı babalar, oğullarının yanlış adımlarını,
 Sevgi dokunuşlarıyla karşılar. Her ikisi de,
 Onur kırıcı olanı gizlemekle kesin doğru yapıyor.
 İnsan, hiçbir şeyi tüm incelikleriyle yerine getirmeye
 Çalışmamalı. O zaman akıntıya karşı savrulur gidersin. 475
 Oysa kötü şeyler değil iyi şeyler yaparsan, sen de çok mutlu
 olursun.

Çünkü sen bir insansın. Sevgili kızım, bu kibirden vazgeç.
 Kibir, Tanrılardan da daha üstte olmayı istemektir.
 Tanrının isteği olduğu için
 Aşkını taşı; bu acının seni tükettiğini gör. Büyülü şarkılar,
 Güçlü deyişler var. Bunlardan biri sana uymalı. Yoksa
 erkekler, 480
 Bir çıkış yolu bulamayan kadınların aklından kuşku
 duyacaklar

KORO(BAŞI)

Phaidra, Dadi'nın söyledikleri elbette
 Senin acın için çok iyi, çok rahatlatıcı. Ama
 Bu gürültüyü duymak, dinlemek, onun söylediklerinden
 Daha acı da olsa, sana hak veriyorum ben. 485

PHAİDRA

Tam da budur işte huzur içinde görünen devletleri
 Ve evleri yıkan: Çok tatlı konuşmalar!
 Bu nedenle insan, kulağa hoş gelen sözleri değil,
 Üne ve onura götürecek olan sözleri söylemeli.

İHTİYAR DADI

Gurur meselesi yapmak niye? Büyük sözlerin 490
 Yararı yok. Çözüm Hippolütos'ta. Şimdi hızla karar verip
 Senin yapmadığını yapmak, dosdoğru dile getirmek gerek.
 Senin hayatın böylesine acil bir
 Tehlike altında olmasaydı ve acıya sükûnetle
 Katlanıyor olsaydın, senin aşkına meşkine karışmada 495
 Bu kadar ileri gitmezdim. Oysa şimdi ölüm kalım

Meselesi bu; yaptığımda suçlanacak bir şey yok.

PHAİDRA

Ah geveze kadın! Kapa çeneni ve bir daha böyle
Berbat bir sözün senin ağzından çıktığını duymayayım!

İHTİYAR DADI

Berbat belki, ama senin için soylu bir sözden daha iyi. 500
Ve de kurtaran bir eylem, ağızda soylu bir sözcükle
Batıp gitmekten kat kat daha iyidir.

PHAİDRA

Göklerin aşkına kes artık; hoş da olsa berbat
Konuşuyorsun işte! Ben aşkın zincirini yine de
Onurumla taşıyım, ama sen berbat olanı savunmayı 505
Sürdürürsen, kaçındığım uçuruma yuvarlanırım o zaman.

İHTİYAR DADI

Peki, nasıl istersen, yalnız, aslında sen âşk
Olmamalıymışsın. Ama neyse, şimdi bak, odada,
Aşk ateşine karşı bir büyü aracım var, yeni aklıma geldi,
Bunun zekâna yönelik filan hiçbir yan etkisi yok, 510
Onurluca senin bu hastalığını iyileştiriyor. Yalnız,
Senin ürkmemen gerekiyor. Bir de erkeğin seni çeken
Bir simgesi gerek ki -hani saçından bir bukle veya
Giysisinden bir püskül- ikisi, gönüllüce versinler kendilerini

PHAİDRA

Söylesene, büyü ilacı sürülüyor mu, içiliyor mu? 515

İHTİYAR DADI

Bilmiyorum. Kurtulman için çalışıyorum çocuk, sormayı
bırak!

PHAİDRA

Senin numaralarından korkuyorum. Dürüst müsün?

İHTİYAR DADI

Neden bu kadar kuşkulusun ki sen?

Çok kaygı dolu olmuşsun!

PHAİDRA

Theseus'un oğluna bir şey sızdırmayacaksın, değil mi? 520

İHTİYAR DADI

Sen bana bırak çocuk, durumları ben çok iyi ayarlarım.

(*Giderken Afrodite heykelinin önünde*)

Yeter ki sen ey deniz köpüklerinden doğan efendim,

Sen bana destek ol: Yoksa ben biliyorum

Ne diyeceğimi, kime ne soracağımı...

KORO

Birinci Deyiş

Ey Eros Eros²², ölümlülere yaklaştığında 525

Gözlerinde özlemler ışıldar, bulduğun kişinin

Ruhuna aşkın tatlı zevklerini akıtırsın.

Ah, bana acıyla yaklaşma, kuralsız, ölçüsüz görünme sakın

Ateş, daha şiddetle düşmesin üstümüze, güneş

Afrodite'nin kucağı gibi kor halinde, 530

Onun okları gibi yakmasın bizi.

Göklerin çocuğu Eros'u vuruyor işte.

Birinci Karşı Deyiş

Körlük, körlük! Gerçi,

Hellen halklarını,

Olimpia ağaçlıklarındaki 535

Kurban telefâtı içinde ve Apollon'un

Pütüya düzlüklerinde

kurban etti, ama ölümlülerin

Tiranlarına Eros'u kurban

Etmeyiz. Afrodite'nin odasını

Methiyelerle açar o: 540

Ama dünyada bastığı yerleri

Hep berbat etmiş,

Kahretmiş ve çölleştirmiştir.

İkinci Deyiş

Eurütos'nin²³ kalesinde

Bir bakire varmış, 545

Oikhalia bahçesinde

Temiz ve masum olarak yetişmiş.

Ateş ve kılıç, kaleyi mahvedip babasını öldürünce,
 Hırslı bir Satir'in²⁴ takip ettiği
 Nümfe gibi, bakiremiz de
 Çaresizlik içinde kaçmaya başlamış.
 Ama Herakles²⁵ yetişmiş sonunda.
 Afrodite'nin armağanı, yıkıntılar,
 Ölüler ve yangınlar içinde düğün olmuş.

550

İkinci Karşı Deyiş

Thebai'nin kutsal kenti ve
 Dirke'nin suları, sizler,
 Belki Afrodite'nin izini tutarak, Zeus'tan
 Olma Bakhos'un annesinin nasıl,
 Gök gürültüsü ve şimşekler içinde
 Dionüzos'la aynı yatağa,
 Ölüm yatağına düştüğüne
 Tanıklık edersiniz. Evet
 Aşk böyle korkunç ve tatlıdır işte,
 Arıya, balı iğne ile birlikte verir.

555

560

PHAİDRA

(Zaten uzun süredir kaygıyla kulağını kapıya vermiştir)

Kadınlar, biraz susun! Şu anda benim sonum gelmekte! 565

KORO(BAŞI)

Phaidra, senin için binanın o kısmında olan felaket nedir?

PHAİDRA

Sessiz olun, içeride bağırmanın ne söylediğini işiteyim.

KOROBASI

Ben susuyorum; ama girişteki gürültü artıyor!

PHAİDRA

Ah, yazık bana, yazık!

Ben talihsiz kadın, nelere katlanmam gerekecek şimdi! 570

KOROBASI

Bu ses ne ola ki, bu bağırıtı?

Söylesene sevgili prenses,

Seni böyle dehşete uğratan nedir?

Kalbine hücum eden ne böyle?

PHAİDRA

Bittim ben! Kapıya yaklaşın ve dinleyin,

575

Bina içindeki gürültü ne söylüyor!

KOROBASI

Sen zaten kapıdasın

Ve içeriden gelen gürültü

Sana yönelik! Söyle bana,

Oradan gelen acı nedir?

580

PHAİDRA

Atlının oğlu, şu Amazon'un

Oğlu Hippolütos, benim dadıma

Yüksek sesle bağıyor

Ve onu azarlıyor.

KOROBASI

Bağırtıyı duyuyorum gerçi,

585

Ama kapılardan içeri gelen hangi sözün

Seni etkilediğini seçemiyorum.

PHAİDRA

Peki bak: Açık açık konuşuyor,

Utanmazca işbirliği yapmakla,

Efendisine karşı karısını ayartmakla suçluyor ihtiyarı!

590

KOROBASI

Oo, acılara battım ben! Değerli efendim,

İhbar edilmişsin sen,

Ne yapmalı bilmem ki!

Ah, sırrın açığa çıktı, mahvoldun sen!

Dostların ihbar etti seni.

595

PHAİDRA

Evet ya, acımı açıkladı Dadı, yok etti beni

En iyi niyetiyle iyileşmem için uğraştı ama ilaç, zehirdi...

KOROBASI

Peki şimdi ne yapacaksın, bildiğin bir çıkış yolu var mı?

PHAİDRA

Bildiğim tek şey var: Şu andaki acının içinde,

Hiç duraksamadan ölmek, tek çıkış yolu bu.

600

(*Hippolütos, binadan dışarı fırlar, ardından da İhtiyar Dadı*)

HİPPOLÜTOS

Ey toprak ana ve serbestçe ışıyan güneşin pırıltısı!

Ne kadar rezil şeyler duydu bu kulaklarım?

İHTİYAR DADI

Aman oğlum, bu bağirtin işitilmeden sessiz ol, n'olur!

HİPPOLÜTOS

Öylesine felaket şeyleri dinledikten sonra susamam ki!

İHTİYAR DADI

Ah, hayır, bak elimi güzel koluna atıyorum!

605

HİPPOLÜTOS

Çok yaklaşma bana sakın! Çek elini üstümden!

İHTİYAR DADI

Ah, bak dizlerine kapanıyorum, perişan etme beni!

HİPPOLÜTOS

Haklı olduğunu söylüyorsun bir yandan da, bu nasıl iş?

İHTİYAR DADI

Ah oğlum, söylediklerimin dünyaya yayılmaması gerekiyor.

HİPPOLÜTOS

Güzel bir şey, dünyaya mal oldu mu daha da güzel olur. 610

İHTİYAR DADI

Yeminine halel getirme, sevgili çocuk.

HİPPOLÜTOS

Yemin eden, dilimdi, yüreğim değil.

İHTİYAR DADI

İstedğin nedir, yakınlarını yok etmek mi, oğlum?

HİPPOLÜTOS

Yakınlarıma lanet! Onlardan daha kötüsü yok!

İHTİYAR DADI

Günah işlemek insana aittir, o kadar katı olma çocuk! 615

HİPPOLÜTOS

Ah Zeus, sen ne yaptın da,
 Bu kıskırtıcı belayı, bu kadın cinsini
 Dünyaya, güneşin ışığına gönderdin?
 Tamam, insanlığın devamı için
 Bir şey gerekliydi, ama bunun bize, 620
 Kadınlar yoluyla sağlanması hiç hoş değil.
 İnsanlar, senin tapınağından çocukları
 Yetiştirmek üzere, her birinin fiyatına göre
 Altın, gümüş veya cevher koyarak
 Satın alıp, kendi evlerinde, kadınlar olmadan, 625
 Bir güzel serbestçe yaşarlardı.
 Kadının bir yük olduğunun kanıtı: Baba,
 Kendi eliyle besleyip büyüttüğü kızını,
 Bir de üstüne drahoma ekleyerek,
 Sırf o yük sırtından kalksın diye, 630
 Verir birine kurtulur. Ve bu zehirli
 Çiçeği alan koca, onu bahçesinde
 Büyütürken, güzelliği göze hoş görünür,
 O sahte mücevher için ne kadar
 Giysi alsa yetmez, ne kadar süse 635
 Para verse az gelir, ama böylece
 Evin varlığı tükenmekteymiş, ne gam!
 En iyisi, evde, ne iyiye, ne de kötüye
 Karışamayan, zararsız biri olarak
 Oturan bir yaratık. Akıllıları çekilmez aman, 640
 Tanrı bizi, ileri bir zekâya sahip olan
 Kadınlardan korusun. Afrodite'ye bağlananlar,
 Onun hizmetindedir, ne var ki, buna karşı
 En azından kısıtlı bir akla sahip bir kadının aptallığı
 Koruyucu olur. Dadılar ile hizmetçilerin tümünü 645
 Kovacaksın. Kadınların kapısına bekçi olarak
 En iyisi, vahşi hayvanları dikeceksin,
 Dil bilmez onlar. Şimdi içerideki kadın,

Hizmetçisinin dışarıda hazırladığı kötü
 Numarayı tamamlamakla meşgul. Sen de 650
 İğrenç kadın, babamın el değmemiş eşiyle
 Beni birleştirmeye kalktın! Bu nedenle
 Hemen kulağıma su çarpıp temizlemem
 Gerek. Yooo, ben bir haydut değilim. Ayrıca,
 Şunu bil ki, benim aşırı dindarlığımıdır, 655
 Seni kurtaran. Çünkü eğer o yemin beni
 Bir şekilde bağlamasaydı şimdiye olanı biteni
 Babama iletmekten beni hiçbir şey alıkoyamazdı.
 Şimdi, babam Theseus seyahatten dönene dek,
 Binadan uzak duracağım ve ağzımı kapayacağım. 660
 Ama babamın yanında, onunla birlikte eve dönüp,
 Senin ve efendinin onun yüzüne nasıl
 Bakabildiğini göreceğim. Gerçi senin
 Pişkinliğin malum, onu zaten gördüm!

(Phaidra'ya bakar)

Lanet size! Evet, kadınlardan nefretim sonsuz! 665
 Sözlerim biraz fazla ileri gitmiş görünebilir.
 Ama sizin de pis numaralarınız ileri gitmiş durumda.
 Eğer sizler erdemli davranmaya dönmezseniz,
 Bilin ki nefretle peşinizdeyim.

(Yandan çıkar)

PHAİDRA

Ah, kadınların kaderi nasıl da kötü, nasıl talihsiz. 670
 Sanatlar başarısız kaldı, umut, aldatıcı çıktı.
 Beni saran, yırtılamaz bir ağ. Hükmüm verildi benim.
 Ey yukarıdaki güneş ışığı, ey, sevgili toprak ana,
 Bu lanetlenmişlikten nasıl çıkarım? Ey dostlarım,
 Utancımı nasıl gizlerim? Bir Tanrı var mıdır ki, 675
 Benim sorunum ile ilgilenerek
 Suçu desteklesin? Evet, benim içimi sıkan
 Bir baskı var, taşınamayacak kadar ağır! Kadınlar
 İçinde, ah, kaderi en yakınılacak olan benim.

KOROBASI

Ah, yazık, olan oldu, senin Dadi'nın sanatı 680
Tutmadı ey efendim ve şimdi durumun korkunç!

PHAİDRA

Sen ey en utanç verici kadın,
Ne yaptın bana sen?
Kendi çocuğunu öldürdün! Zeus şimşeklerini
Yağdırsın, cezalandırsın seni! Sana 685
Söylememiş miydin ben, senin planını
Fark edip, şimdi beni mahveden şeyleri
Söyleme diye uyarmamış mıydım seni?
Artık onurumla ölmem mümkün değil.
Öfkeyle kabarmış olarak, o, 690
Senin rezilliklerini babasına aktaracak ve tüm
Dünyayı en berbat sözlerle dolduracak. Sana
Lanet! Dostlarının, onlar istemediği halde,
Suçlarına destek olan herkese de lanet okuyorum.

İHTİYAR DADI

Planım başarısız oldu, bu yüzden beni azarlayabilirsin; 695
Şimdi öfken doğru düşünmene engel oluyor.
Ama eğer beni dinlersen, benim de diyecek
Bir çift lafım olur. Seni ben büyüttüm,
Hastalığın için bir deva aradım,
Onu bulamadım. Ama ya bulsaydım, 700
Planım bir tutsaydı, nasıl kutlanırdım!

PHAİDRA

Bu, önce beni kırıp sonra da boş laflarla
İtiraf ederek gönül almak mı oluyor?

İHTİYAR DADI

Kısa keselim şimdi, kötü iş yaptım, tamam,
Ne var ki hâlâ kurtulmak mümkün! 705

PHAİDRA

Kes artık! Önce bana zaten kötülük
Yapmışsın, şimdi git, kendi işine bak.

Ben kendi işimi hallederim.

(İhtiyar Dadı çıkar)

Sizler, ey burada Troizen ülkesinin

Soylu kızları, sizden bir ricam

710

Olacak, lütfen burada işittiklerinizi

Sessizliğe gömer misiniz?

KOROBASI

Temiz Artemis adına yemin ederim ki

Senin talihsizliğinden tek kelime dökmem açığa!

PHAİDRA

Çok sağ olun! Şimdi bu felakete karşın, neyle

715

Çocuklarımin onurunu koruyabilirim,

Ona bakacağım; bir bakıma, kaybedilmiş

Oyundan kendime pay çıkaracağım.

Çünkü artık sevgili vatanımın prens sarayını

Yaşam uğruna kirletemem. Ayrıca bu suçumun

720

Bilinciyle Theseus'un önüne de çıkamam asla!

KOROBASI

Niyetin ne senin, kesin kararını verdin mi yani?

PHAİDRA

Ölmek elbette. Nasıl olacağı ise, benim sorunum.

KOROBASI

Tanrı korusun!

PHAİDRA

Ve de bana onur dile.

Beni mahveden Afrodite'yi, bugünden tezi yok

725

Yaşamımı terk edip çok mutlandıracağım! Aşkın ne kadar

Acıyla dolu olduğunu kendim yaşadım. Ne var ki, benim

Felaketimden gurur duymasın diye,

Öyürken bir başkasının felaketine neden olacağım.

O kişi, kendisi de buna karıştı mı, kibirli bakışını

730

Terk edecek ve alçakgönüllü olmayı öğrenecektir.

(Hizmetçiler yatağı içeriye taşırlar.)

KORO

Birinci Deyiş

Ah, sonsuz uçurumların
 Derinlerine gizlenebilseydim!
 Bulutların gölgesi örtseydi beni.
 Bir Tanrı beni gökyüzündeki kuşların 735
 Tüyleriyle donatsa, onların sürülerine katsaydı.
 Sonra, tuzlu suyun dalgaları üstünde salınarak,
 Adriyatik kıyılarına, Helios'un kızlarının²⁶ Faethon²⁷ için
 yakındıkları
 Eridanos²⁸ akıntısına varsaydım: Kızların gözyaşları,
 Kehribar bir kaydıraktan kayarcasına akardı denize. 740

Birinci Karşı Deyiş

Ah, Tanrıların bahçesine uçmak,
 Elimden gelseydi, hani şu insanların gemilerine,
 Derinlere gitmenin engellendiği, Atlas'ın²⁹
 Göğün sınırlarını beklediği
 Hesperos'un kızlarının³⁰ altın 745
 Elmaların bekçiliğini üstlendiği,
 İçinde bir sarayın bulunup, Tanrıların,
 Krallarına düğün yaptıkları, Nektarın
 Sular seller gibi aktığı, yeryüzünün, yiyecekleri
 Ölümsüz Tanrılara vereceği bahçeye, 750
 Bir uçabilseydim ah!

İkinci Deyiş

Ey, beyaz yelkenleriyle
 Püfür püfür, Girit'ten
 Dalgalar üstünde geçerek
 Efendimi, baba evindeki 755
 Barışın içinden alıp
 Getiren gemi, yazık ki
 Gelin, burada evliliğinde barışı bulamadı.
 Girit'ten buraya uğursuz kuşlar mı

Getirdiler yoksa? Munichos³¹ sahilinde 760
 Demir atıp Pallas'ın kutsal topraklarına
 Ayak basanlar, karşılamacı olarak mı
 Geldiler acaba?

İkinci Karşı Deyiş

Afrodite'nin müthiş öfkesi
 Bir yasak aşkın baskısıyla 765
 Efendimin ruhunu
 Derinden yaraladı.
 Ah, o, bu baskıya
 Boyun eğmiyor. Hayır,
 Gelinliğine koşuyor, onu 770
 Beyaz boynuna sarıyor,
 Bu ölüm halkasını,
 Bir de sıkı sıkı yerleştiriyor boynuna.
 Yüreğinin çabalarını hiç dinlemeksizin, onuru yeğliyor
 Ve ruhunu aşkın iğnesinden kurtarıyor. 775

İHTİYAR DADI (İçeriden)

İmdaaat, sarayın yakınında kim varsa yardım etsin,
 Prensesimiz, Theseus'un eşi, kendini asmış!

KOROBASI

Olan oldu; eyvah, ipte asılı duruyor o.
 Phaidra yok artık.

İHTİYAR DADI

Acele etsenize! Şu ölüm düğümünü 780

Kesecek keskin demir neredeydi?

KOROBASI

Ne bekliyorsunuz kadınlar, haydin girelim
 Saraya, kraliçemizi ipten kurtaralım.

KORODAN BİR KADIN

Niye ki? Orada yeterince hizmetçi var zaten,
 Fazla kalabalıkla müdahale zararlı olabilir. 785

(Kadınlar arasında tartışma)

İHTİYAR DADI

Tamam, cesedi şöyle uzatıp yatırın.

Ah, böyle mi kollayacaksınız kocanın evini?

KOROBAŞI

Hiç kuşku yok, o ölmüş, duydunuz mu,

Cesedi sedyeye yatırın, deniyor.

THESEUS

*(Defne dalından çelenklerle hacdan dönmüş olarak sah-
nede görünür)*

Hey oradaki kadınlar, sarayımdan dışarılara taşan 790

Bu gürültü nedir, biliyor musunuz? Kızların

Bağırışları uzaktan duyuluyor zaten.

Kapalı kapıda, kutsal mekânlardan

Geçip gelen gezginin beklediği

Sevinçli karşılamayı da bulamadım. 795

Pittheus moruğuna bir şey mi oldu yoksa?

KOROBAŞI

Seni kaderin bir sillesi bekliyor kralım, ama

Moruk değil, genç bir yaşam ışığıdır sönen.

THESEUS

Eyvah! Bir çocuğum mu gitti?

KOROBAŞI

Hayır, onlar yaşıyor, ama annesiz yetimler olarak. 800

THESEUS

Ne diyorsun sen? Karım, öldü ha? Nasıl oldu bu?

KOROBAŞI

Kendi eliyle asmış kendini!

THESEUS

İç sıkıntısının bir bunalımı besbelli. Niçinmiş, söyleyin!

KOROBAŞI

Bizim bildiğimiz de bu kadar, buraya

Şu an senin için ağlamaya geldik. 805

THESEUS

Eyvah, bu çelenkleri ne diye başımda taşıyorum ki!

(Çelenkleri çıkarır atar)

Tanrıların keyifli bayramlarını seyretmeye gelmedim ben!
Heyy, içerideki uşaklar, siz, kapıları kapayın, demirlerini de
sürgüleyin!

Bu acıklı oyunu seyretmek istiyorum:

Karım, ölmekle beni de yok ediyor. 810

(Orta kapı açılır, Phaidra'nın ölüsünün taşındığı sedye
getirilir; kızlar onu çevrelerler)

KORO

Ey talihsiz kadın, ne felakettir bu! Tüm kral sarayını

Mahveden şeyi yaptın sen ve acısını çektin!

Ne yaptıysan onun günahının baskısı altında,

Sana kendi elinle kendini kurban ederek 815

Ölme cesaretini veren nedir?

Ve ölümün gölgesini senin başına düşürebilen kimdir?

THESEUS

Vah bana, vah vatanıma,

En acı olanı seyretmek zorundayım.

Ey kader, nedir benden istediğin? 820

Gizli bir lanetle mi damgalanmışım?

Yaşam mutluluğum darmadağın oldu,

Bela yağmur gibi yağdı ve aldı beni götürdü,

Hiç kafamı bir kaldırıp da ışığa bakamadım.

Seni ölüme sürükleyen ne olduğunu 825

Nasıl anlasam ki?

Yuvadan uçan kuş gibi

Öylesine beklenmedik, öylesine ani,

İniverdin karanlıklar ülkesine

Ah, acılar nasıl sardı beni, 830

Kurtulmak ne mümkün?

Besbelli ecdadımın birinin günahının

Cezasını ben çekiyorum.

KOROBASI

Prensım, düşünsene, ilk sen değilsin

Soylu eşini yitirmiş olan.

835

THESEUS

Senin tanıdık yüzünü orada yitirdiğim için
Mezar, mezarın karanlığı aşağıya çekiyor beni.
Ölümün, senden daha çok, benim için ölümcül!

Öldürücü düşünce

Nasıl düştü aklına?

840

Söylesene ne oldu?

Kral sarayının yığınla hizmetçisi

Boşuna mı gizliyor bir şeyleri?

Yazık ben zavallıya,

Nasıl bir oyun seyretmek zorundayım?

845

Söylüyorum size, taşıyamam, bu kadarı fazla,

Bina ıssız kaldı, çocuklarım yetim,

Bizi bırakıp gittin sen

Ey en sevgili, ey en iyi kadın, sen,

Güneşin ışığıydın bize,

850

Ayın ışıltısıydın!

KORO

Vah zavallı, zavallı adam,

Sarayını nasıl bir acı kapladı? Senin kaderin

Gözlerimi yaşa boğuyor. Ama yine de,

Asıl yaklaşmakta olan, fena ürkütüyor beni!

855

THESEUS

Şuraya bak,

O güzelim elinde bir mektup.

Daha çok felaket mi vardır içinde, yoksa

Ayrı kalacağımız için, bana ve çocuklara

Tavsiyeler mi var? Zavallı Phaidra, emin olabilirsiniz ki,

860

Theseus'un binasına, karım olarak

Hiçbir kadın giremez artık.

Basılmış mühür, ne kadar tanıdık!

Kırmak zorundayım, sarılmış nesneyi de

Açmam gerek ki mektubu okuyabileyim.

865

(Mührü açar, mektubu okur)

KORO

Eyvah eyvah,

Yeni bir darbe için bir şeytan giriyor devreye.

Yaşamın gözümde hiçbir değeri kalmadı.

Bu darbe öldürücü, üstelik beni de ilgilendiriyor,

Çünkü sarayın mutluluğu yerlerde sürünmekte.

870

THESEUS

Rezalet, iğrenç, uğursuzluk üstüne uğursuzluk!

KOROBASI

Bana da söyler misin nedir, eğer izin varsa.

THESEUS

Bu mektup, bir cehennem azabını

Haykırıyor. Nereye saklasam ki kendimi?

Bu mektubun satırlarından

875

Bana nasıl da bir cehennem şarkısı söyleniyor.

KOROBASI

Eyvah, böyle başlayan bir şeyin sonu felakettir!

THESEUS

Hayır, ağzım bunu artık

Saklı tutamaz; yapılan rezilliği,

Adını söylemeye dilimin varmadığı

880

Beni öldüren bu alçaklığı,

Vatanım duymalıdır.

Hippolütos, yatağımı kirleterek,

Sarayımın Tanrısına leke sürmüştür.

Ey Poseidon, baba, bana

885

Üç dilek borcun vardı. Bunlardan birini

Şimdi kullanmak istiyorum:

Oğlumu yok et! Eğer,

Dileklerimi yerine getirmeyi gerçekten istiyorsan,

Hemen bugün cezasından kurtulamasın.

890

KOROBASI

Tanrım sen bilirsin! Sözünü geri al ey kralım,

Sonra pişmanlık duyarsan ... İnsafa gel!

THESEUS

Asla, ayrıca memleketten de kovuyorum onu,

İki seçenekten biri tutar mutlaka:

Ya benim dileğim yerine gelir,

895

Posidon onu bugün Hades'e gönderir,

Ya da, bizimki yaban ellerde,

Dilenciler gibi sürünür.

KOROBASI

Oğlun geliyor prensim, tam zamanında,

Öfkene hâkim ol n'olur, evin için en iyisi

900

Nasıl olacaksa iyice bir düşün.

HİPPOLÜTOS (*Gelir*)

Senin haykırışını duydum ve aceleyle geldim,

Babacığım, çünkü senin yakındığın şeyin

Ne olduğunu bilmiyorum ve bunu bana

Dosdoğru senin söylemeni istiyorum.

905

Aa, bu ne? Karının cesedini görüyorum,

İnan ki çok şaşırdım, daha demin buradaydı

Ve gayet sağlıklıydı. Şimdi nasıl böyle

Sedyede ölü yatıyor? Ne olmuş ona?

Baba, bunu senden öğrenmek istiyorum,

910

Sen susuyorsun. Bir felaket, suskunlukla

Geçştirilmez, insan yüreği hep merakla

Felaketin bilgisi için çarpar durur.

Başına geleni, en yakınından,

Hatta daha da yakınından, gizlemense, haksızlık.

915

THESEUS (*Hippolütos'a bakmadan*)

Ah insanlar, insanlar, ey aptal ve kör ahali,

Binbir sanat öğrenir, her şeyi denemek

Ve bulmak için öylesine çaba harcarsın da,

Bir tek şeyi anlamaz, peşine de düşmezsin:

O da, sapkınları ve haydutların yola getirilmesidir.

920

HİPPOLÜTOS

Kör ahaliye, derinlemesine görmeyi dayatmaktan
Anlayacak kişi, büyük bir sanatçı olmalı.
Ne var ki, babacığım, şimdi esprinin sırası değil.
Korkarım, uğradığın felaket kafanı karıştırmış senin.

THESEUS

Ooo, arkadaşların samimi mi, yoksa sahte mi 925
Olduklarını ayıracak bir işaret vardır.
Her insanda iki türlü ses oluyor:
Biri gerçeği söyleyen, dürüst ses.
Öbürü, nasılsa öyle kalmak isteyen ses.
Ama biz, dürüst ses yoluyla öbürünün sahteliğini 930
Açığa çıkarıp aldanmamızı önlüyoruz.

HİPPOLÜTOS:

Bir arkadaş, senin kulağına benimle ilgili bir iftira
Fısıldamış olmalı ki ben suçsuzken şüpheli duruma düştüm.
Yıkıldım ben! Senin konuşman fena halde yıktı beni;
Kavramın ve kavrayışın rayından çıktığı o konuşman. 935

THESEUS

Hey Tanrım, insan zihni ne kadar daha öteye gider ki?
Bu ahlaksızlık daha ne kadar yükselecek?
Bir hedefi yok mudur bunun? Eğer, kuşaktan
Kuşağa bu artış yükselerek sürerse,
Her biri bir öncekinin birikimi üstüne yüklenirse, 940
Kısa süre içinde Tanrılar, ek olarak bir başka
Dünya yaratmak zorunda kalacaklar,
Çünkü bu kadar kötülüğü bu dünya taşıyamaz olacak,
(Aniden Hippolütos'a döner)

İşte bakın: Kendi oğlum, karımı kirletmiştir. Bu
Rezalet, ölünün tanıklığıyla açıkça kanıtlanmıştır. 945
(Hippolütos başını çevirir)

Hiç uzaklara bakma. Ben kendimi yendim ve
Senin bakışının yüzümdeki lekesini taşıyabilir oldum.
Sen de gözlerimin içine bak, sen ki, bakir ve tertemiz

Çevrenle seçkin bir kişi olarak, kendine bir tanrıçayı mı
 Seçtin? Hayır, senin sözde dindarlığına inanmıyorum. 950
 Senin gevezeliğine bakıp, bir Tanrının böylesine
 Akıl mahrumu olduğunu da sanmıyorum. Sen şimdi
 Git, kutsallarını satın almaya çalış. Yalnızca sebzeyle
 Beslenmenden dolayı, ustan Orfeus'a³² hayranlığını bildir,
 Kalın kitaplardan peygamberlerin sözlerini oku. 955
 Ne yaparsan yap, çıktın sen artık açığa!

Böylelerine karşı herkesi uyarıyorum:
 Bunların softaca sözleri, tuzak yemidir,
 Asıl korkunç hedefleri ise onun ardında gizlidir.
 Phaidra öldü. Bu seni kurtaracak mı? Seni haydut seni! 960
 Seni haydut seni! Hayır, asıl bu, senin boynunu kıracak;
 Seni, ölerək suçlayandan daha inandırıcı kanıt mı olur?
 Şimdi bana diyeceksin ki: "O benden nefret ediyordu,
 Çünkü piç olmak, bir kez doğuştan düşman demektir." O,
 Sana nefretiyle, kendisinin en üst düzey iyiliğini kurban
 ediyordu. 965

İyi ama erkeğin de böylesi duygusallıklara zayıf
 Bir kadın gibi kapılabildiği malum.
 Bazı gençler tanırım ki, aşk kafalarını bulandırdığında,
 Bu duygulara karşı bir kızdan daha dirençli değillerdir.
 Oysa erkekteki bu durum görmezden gelinir. 970
 Demek ki... Sahi, ne diye bu füzulî tartışmayı sürdürüyoruz?
 Kesin geçerli bir tanık var, bu ceset. Ve sen
 Sürüldün, Troizen'i hemen terk edeceksin; kutsal kent
 Atina'da veya ülkenin hükümrânlığındaki herhangi bir
 Yerde de görünme sakın. Çünkü eğer ben buna 975
 Sabırla göz yumarsam, İsthmos'taki Sinis³³ de
 Kendisine vurduğumu inkâr ediverecek, Skiron'un³⁴
 Deniz suyu ile yıkanan kayalıkları,
 Kötülük yapanlara karşı korkunç olduğuma
 Tanıklık etmekten vazgececektir. 980

KOROBASI

Artık yeryüzünde tam bir mutluluğun olabileceğine
İnanmıyorum; çünkü en yükseği yerlerde şimdi.

HİPPOLÜTOS

Babacığım, konuşman acısı ve öfkesiyle
Çok etkileyiciydi doğrusu, ne var ki, o öylesine
Güzel konuşmayla savunduğun dava, sakat. 985
Buna karşılık, beni çok büyük bir kitle önünde
Savunma yapmak zorunda bırakıyor. Oysa benim
Gibilerden meydana gelen küçük bir gruba karşı
Daha iyi yapardım bunu tabii ki. Çünkü kültürlü bir ağızdan
Çıkan söz, kalabalığın kulağında tam olarak yer eder. 990
Neyse, şimdi bela benim başımda olduğu için, konuşmak
Zorundayım: İlk olarak, senin beni yok edici bir şekilde
Dile getirip hiç cevap veremeyecekmişim gibi davrandığın
Konuya gireceğim. Senin gezgin olarak dolaştığın dünyada
Güneş ışığının altında hiç benim gibi –karşı çıksan da– 995
Temiz ve günahsız birine rastlayamazsın. Tanrılara saygıyı
Eksik etmem, Arkadaşlarımı seçmede, kendisine haksızlık
yapılmasını
Kabullenmeyen ve gerek çevresine gerekse bana karşı hiçbir
Kötü davranış göstermeyen kişiler olmasına dikkat ederim.
Bana gelince babacığım, ben, arkadaşlarımla, onların 1000
Yüzlerine karşı veya yokluklarında, alay ederek
Ya da ikiyüzlülükle dostluğu kötüye kullanmam asla
Ve senin beni asıl suçlamak istediğin şey,
Benden çok uzaktır. Bedenim bugüne dek bakir kaldı.
Aşk denen şeyi salt kulaktan dolma olarak 1005
Bilirim... haa, bir de resimlerden ama onlara bakmak, hiç mi
Hiç çekmemiştir beni. Yüreğim, bir bakireninki gibidir.
Benim erdemim seni ikna edememiş olabilir, ama o zaman
Sen de, beni kötü yola sürükleyenin
Ne olduğunu kanıtla. Phaidra'nın güzelliği 1010
Bütün öteki kadınlardan daha mı fazla

Çekiciydi? Ya da ben senin yatağını
 Paylaşmakla, tacına miras olarak
 Konmayı mı hedefledim? Her ikisi de
 Akılsızlık, saçmalık! Hükmetmek acaba 1015
 Aklı olan için de tatlı bir şey midir?
 Alçakgönüllü kişi için hayır! Bir tacın çekiciliğine ram olacak
 Kişi hakkında hükmün çoktan verilmiş olduğunu da unutma
 Yunan oyunlarına katılıp birinci olmak istedim. Ama devlet
 Gözünde ikinci sınıf olmayı kabul edersem, en iyiler 1020
 Arasında kalabiliyordum, üstelik yaratma ve etkinlik için de
 Olanak tanıyorlardı, konumumu yitirme tehlikesine karşı da
 Kral olmanın değerinden daha fazla güvende oluyordum.
 Evet, şimdi her şeyi biliyorsun. Bir tek şey kaldı:
 Benim gibi biri benim ne yaptığıma, nasıl biri olduğuma 1025
 Tanıklık etseydi ya da Phaidra bu tartışmamıza tanık olsaydı,
 O zaman elle tutulur kanıtlar söz konusu olurdu. Yeminini
 Bozanı mahveden Zeus adına yemin ederim, senin eşine asla
 Dokunmuş değilim, böyle bir şey aklımdan bile geçmedi,
 böyle bir şeye
 Hiç istek de duymadım. Eğer suçlu olsam, bir rezil olarak,
 isimsiz biri 1030
 Olarak ölüp gitmeyi yeğlerim; ölünce de ayağım ne denizde,
 Ne de yeryüzünde huzur bulmasın, derim,
 Benim göğsümde sahte bir yürek
 Taşıdığım ve Phaidra'nın korkudan intiharı seçip seçmediği
 konusunda
 Bir şey bilmiyorum. Başka bir diyeceğim de yok.
 Phaidre, hakkı olmadığı halde erdem kahramanı oldu.
 Bense, hak ettiğim halde olamadım! 1035
 KOROBASI
 Tüm suçlamayı, karşı belgelerle def ettin.
 Yaptığın kutsal yeminin yeterli kanıttır.
 THESEUS
 Bakın, sanki büyücü ve sihirbaz var karşımızda.

Önce babasına küfrediyor, sonra da onun öfkesini,
Ölçülülük ve tatlılıkla dindirmeye çalışıyor, onursuzca. 1040

HİPPOLÜTOS

Baba, sen beni çok şaşırtıyorsun.

Senin durumunda ben olsam,

Çoktan öldürmüştüm beni.

Kirleten biri için sürgün ne ola ki?

THESEUS

Ne merhamet! Hayır efendim, ölmemen gerekiyor. 1045

Kendin nasıl da cezayı yok ediyorsun!

Çabuk bir ölüm, suçlu için merhamettir.

Hayır, sen anavatandan uzakta, kaçak olarak,

Sefil bir dilenci yaşamı süreceksin!

HİPPOLÜTOS

Eyvah Tanrım! Zamanın benim suçsuzluğumu

göstermesini 1050

Beklemiyorsun, öyle mi? Ülkeden kovuyorsun?

THESEUS

Pontos'un öte yanına ve Atlas denizinin de ötesine

Gücüm yettiğince, öfkem nasıl istiyorsa öyle!

HİPPOLÜTOS

Sefalet, öyle mi? Yani, yemin, kanıt, sorgu,

Kehanet, her çeşit kontrolü reddediyorsun?

1055

THESEUS

Mektup burada işte! Onun tanıklığı kanıttır.

Onun ötesine zar atmam gerekmez.

Tepemizde kuşlar dolaşacak da ne olacak?

HİPPOLÜTOS

Ey Tanrılar, sizlere sadakat yeminim beni yok edecekken

Yine de susmam mı gerekiyor? Yooo, aman yalnızca 1060

Yeminimi bozmakla kalırım ve zor durumda

İhtiyaç duyacak olsam bulamam sonra.

THESEUS

Yeter, senin bu erdem kibirin çok oldu ama.

Çık git baba evinden, hemen şimdi!

HİPPOLÜTOS

Nereye gitsem ki, ben zavallı! Böyle bir gerekçeyle 1065
Sürülmüş olana kim kapısını açar?

THESEUS

Kadın kirletenleri müşteri olarak alan
Ve onlarla ahbaplık kuran birini ara.

HİPPOLÜTOS:

Bir yandan kötü denirken, öbür yandan talihsiz ve mutsuz
olmak,

Kalbe bir bıçak gibi saplanıyor; ağlayacak oluyor insan.1070

THESEUS

Babanın eşini kirletirken ağlayıp
Duygulanacaktın, şimdi çok geç.

HİPPOLÜTOS

Ey duvarlar, tavanlar, taşlar, benim için
Dile gelin de söyleyin temiz olduğumu, n'olur!

THESEUS

Ne o, sadece dilsiz tanıklara başvuruyorsun. Oysa gerçek,1075
Tek kelimeye gerek kalmadan senin suçluluğunu söylüyor!

HİPPOLÜTOS

Eyvah! Ah, kendimi karşıma alıp bir bakabilseydim,
Öyle bir zavallıyı görünce ağlamak gelirdi herhalde içimden.

THESEUS

Ana-babana karşı çocuk olarak görevlerine yoğunlaşacağına
Yazık ki daha çok zamanını kendine tapınmaya vermişsin.1080

HİPPOLÜTOS

Ah talihsiz annem benim, oğlunun çektiği acılara bir bak,
Hiçbir arkadaşımın piç olmasını istemem.

THESEUS

Kalkın uşaklar, şunu dışarı atın, duymadınız mı?
Nicedir söylüyorum onun kovulduğunu!

HİPPOLÜTOS

Bana dokunmaya cesaret edenin hali fena olur! 1085

Gel sen at beni memlekettten dışarı, o kadar istiyorsan.

THESEUS

Sözlerime uymazsan onu da yapacağım.

Senin duygularına hiçbir şekilde katılmıyorum.

HİPPOLÜTOS

Kararın karar demek. Yazık. Ah, ben zavallı adam!

Acımı görüyorum ama kavrayamıyorum. 1090

Ey benim sevdiğim Tanrı, Lato'nun çocuğu,

Sen benim av ve dinlenme yoldaşım, bak kaçıyorum.

Ey gururlu Atina, elveda, güzel kent!

Ve sen Erechteus ülkesi ve senin Troizen

Çevresindeki, gençlik oyunları için eğlence 1095

Alanlarıyla dolu düzlüklerin, elveda, sizleri

Şimdi son kez görüyor ve son kez selamlıyorum.

Sizler ey benim bu memleketteki güvenilir gençlik

Arkadaşlarım. Lütfen veda için bu yolda bana

Eşlik edin. Benden daha erdemli bir adamı asla 1100

Göremeyeceksiniz. Ama buna babam inanmıyor.

(Hippolütos, yanındakilerle birlikte çıkar.

Theseus, Hizmetkârla birlikte binaya girer, kapı o girdikten sonra yine kapanır)

KORO

Birinci Deyiş

Elbette Tanrının egemenliğine inanmakla insan,

Kâbustan ve korkudan kurtulur.

Ama ben insanın eylemine ve acılarına bakınca,

Egemenin dikkatine ulaşmam imkânsızlaşıyor. 1105

Bugün öyle, yarın böyle,

Durmaksızın değişiyor insanların kaderi.

Sancıyı kendimden uzak tutunca,

Kader bana olsa olsa

Rastlantının dostça sunduklarını layık görüyor. 1110

Nesnelerin derindeki özlerine bakmam, istenmiyor.

Ama batıl inancın karanlıklarına

Dalmam da istenmiyor.

Ben de keyfimce alıyorum,

Bugünü de, yarını da, içimden geldiği gibi.

1115

Birinci Karşı Deyiş

Yalvarıyorum gökyüzüne ki, kader bana:

Üzüntüden uzak bir yürek, bir de rahat bir geçim sağlasın!

Yüzümü utanç bürümesin sakın:

Keyfim yerinde olsun, mutluluğun sürekli beni sevindirdiği,

Kolay bir yaşam sürmek istiyorum!

İkinci Deyiş

İnanç ve umut yok oldu.

1120

Çöle döndü ruhum.

Hellas'ın³⁵ en

Parlak yıldızının

Uzaklarda yaban illere

Gittiğini gördük.

1125

Baba'nın sözleri yüzünden gitti.

Ey Troizen vatanının

Kumsalları,

Ey vahşi ormanları,

Bakın, Tanrıçanın

1130

Yanında, geyik ve kurt kovalayan, gitti!

İkinci Karşı Deyiş

Atları arabaya koşup da,

Limna kumsalındaki pistte

Yarışa katılması artık hayal.

Bodur ağaçlardan meydana gelen korudaki

1135

Artemis'in yaprakları,

Süs ve çelenkten yoksun kalmışlar.

Sarayın salonları ve avluları susuyor,

Seni umut dolu bir yürekle taşımış olanların

Şarkıları ve sesleri yok artık.

1140

Bazı kızlar iç çekiyorlar senin ardından.

Son Deyiş

Ah, senin başına gelenler,
 Benim de içime dert oldu.
 Ne diye doğmuşsun ki sen?
 Ben, Tanrılarla hırlaşıyorum, 1145
 Her şeyi ne güzel de örtbas ediyorlar.
 Tohum düşer, embriyon, sonra,
 Tomurcuk, sonra da onun patlaması,
 Ey bu üçüzler³⁶, temiz, bakir bir adamı,
 Vatanından kovabilir miydiniz, 1150
 Baba evinden kapı dışarı edebilir miydiniz?

KOROBASI

Hippolütos'un yanındakilerden bir adam
 Geliyor bakın. Yüzü çok sıkıntılı gibi.

ULAK (*Girer*)

Ülkenin kralını görmek için nereye gitmem gerekiyor?
 Eğer siz biliyorsanız hemen söyleyin n'olur, kadınlar! 1155
 Herhalde şu binada olacak değil mi?

KOROBASI

Bak, kendisi şu anda saraydan çıktı geliyor.
 (*Theseus görünür*)

ULAK

Theseus, sana ve de Attika'nın, Troizen'in
 Yurttaşlarına acı bir haberim var,
 Sizleri derinden sarsacak bir haber. 1160

THESEUS

Ne oldu? İki komşu ülkeyi birden
 Saran bir felaket mi oldu?

ULAK

Senin Hippolütos –kestirmeden söyleyeceğim–
 Artık yok. Hayatı pamuk ipliğine bağlı.

THESEUS

Kim vurdu ki onu? Babasına yaptığı gibi 1165
 Karısını kirlettiği biri, hınç almak için mi yaptı yoksa?

ULAK

Kendi arabasının atları ve senin, oğluna karşı,
Baban olan denizler kralına da duyurduğun
Lanetlemeler yüzünden oldu bu.

THESEUS

Ey Tanrılar, evet, Poseidon, sen gerçekten 1170
Babamsın benim! Sadakatle duamı dinlemişsin!
Anlatsana, nasıl olmuş bu ölüm, o hınç tuzağı,
Beni utanmazca kirleten herifi nasıl bulmuş?

ULAK

Sahilde, dalgaların kırıldığı orada, atların
Yelesini fırçalıyorduk, bir yandan da 1175
Bir ulağın bize bildirdiğine göre,
Senin aşağılamaların yüzünden
Hippolütos artık bir daha bu memlekette
Adım atamayacağı için, neredeyse
Ağlaşıyorduk, bu arada kendisi, 1180
Bizim gözyaşlarımıza katılan havada ve
Ardı sıra da arkadaşlarından ve gençlik dostlarından
Meydana gelen bir ahbap ordusuyla sahile geldi.
Sonunda şikâyetlerini açığa dökmeye başladı:
“Kendimizi yas tutmaya kaptırmanın yararı yok. 1185
Babamın sözlerine uymak zorundayım.
Haydi arabamı hazırlayın, ey uşaklar;
Troizen benim için yok artık”.
Biz koşturduk ve şimdi anlattığımdan da daha
Kısa süre içinde araba hazırды; efendinin 1190
Önüne konmuştu. O, işin ustası olarak
Yerine geçti, dizginleri eline aldı ama
Daha da önce ellerini kaldırıp “Ey Zeus,
Eğer suçluysam, yaşatma beni, bir de,
Ben hayatta olayım ya da olmayayım, 1195
Babam, bana yaptığı haksızlığı öğreysin,” diye
Gökyüzüne yakardı. Ardından kırıbağı aldı eline

Ve atları düzenlice kırbaçlamaya başladı.
 Argos'a ve Korinth'e doğru dümdüz giderken
 Biz de arabanın sağında ve solunda koşuyoruz, 1200
 Issız bir yere geldik, şu karşıdaki kumsalda,
 Tam da Saron koyunun orada, birden yeraltından,
 Uzak gök gürültüsü gibi bir ses üstümüze gelmeye
 Başladı. Biz dehşete uğramıştık, atlar
 Kulaklarını dikti, kişnediler, çocuk gibi bir korku 1205
 Kaplamıştı içimizi: Nerden geliyordu bu gümbürtü?
 Derken sahile baktığımızda, ancak bir mucizenin
 Eseri olabilecek dağ gibi bir dalganın denizden
 Yükseldiğini gördük. Önce Skiron'un kayalıkları
 Görünmez oldu, hemen ardından İstmos'un ve 1210
 Epidauros'un kiler ... Daha fazla yükselen dalga,
 Köpüklerle dönerek sahile, arabanın olduğu yere geldi.
 O anda, tam da arabanın olduğu yerde, göklere
 Yükselen dalga kulesinden bir boğa meydana
 Çıktı ki, felaket bir mucize yaratıktı bu. 1215
 Böğürtüsü tüm kayalıklar bölgesini
 Doldurdu, bir daha böğürdü, korkunçtu.
 Öyle ki kimse, yüzüne bakmaya
 Cesaret edemiyordu. O sırada, efendim,
 Dizginlere asıldı ve kürekçiler gibi yüklendi. 1220
 Lakin ürkmüş atlar, ağızlarındaki
 Demiri ısıyor ve ne boyunduruk, ne çatal oku,
 Ne de onları yöneten usta elleri dinliyorlardı,
 Bir şey daha denedi efendim, arabayı, yumuşak bir
 Kumsala doğru sürmek istedi. Ama o anda da 1225
 Boğa çıktı önüne ve atları yine ürküttü, ardından
 Çıldırılmış atlar arabayı kaya duvarına doğru
 Çekmeye başlayınca bu kez gayet sükûnetle
 İzledi, hiç böğürmedi, sürekli daha fazla yaklaştı.
 Sonunda arabanın bir tekerini kaya duvarına doğru 1230
 Sıkıştırdı. Teker kırıldı. Araba

Kayaya çarptı, parçalandı;
 Korkunç bir kargaşa
 Görüntüsüydü bu,
 Akslar ve parçalar havalarda uçuşuyordu. 1235
 Efendim, dizginler ellerine dolanmış, kelepçe gibi,
 Başını kayalara çarpmış, organlarından
 Etler fişkırıyor, korkunç biçimde haykırıyor:
 “Durun durun, ey atlar, sizi ben kendi ellerimle
 Kendi yemliğimde besleyip büyütmedim mi? 1240
 Kollayın beni, öldürmeyin... Ah, babamın laneti!
 Kimse gelmiyor mu bu suçsuz adamı kurtarmaya?”
 İsteyen vardı elbette içimizde, ama çok
 Uzakta kalmıştık. Bir anda kelepçeler çözülürdü,
 Nasıl oldu bilmiyorum, bir soluk ama fırsatı olmadan, 1245
 Efendim yere düştü. Gerek o felaket yaratık,
 Gerekse atlar, ortalıkta görünmüyordu.
 Dağın deliklerine girmişlerdi belli ki, ama nereye,
 Bilmem. Ben senin sarayının bir uşağıyım alt
 Tarafı, ey kralım! Ama kadınlar İda Dağı gibi
 Yıgılı mektuplar yazsalar, kendilerini topluca 1250
 Assalar bile, ben yine de senin oğlun için
 Kötü bir şey düşünemem. Çünkü ben onun
 Soylu bir adam olduğunu, suçsuz olduğunu biliyorum.

KOROBASI

Ah, ikinci darbe de geldi işte.
 Kadere karşı gidilemez ki. 1255

THESEUS

O benim nefret ettiğim biridir, bu yüzden
 Getirdiğin haber beni sevindirir. Ne var ki,
 Benim oğlum o. Bu kutsal bağ nedeniyle
 Geri alıyorum: Ne sevindirir, ne de üzer.

ULAK

Peki sonra? Onu buraya getirebilir miyiz? 1260
 Sence nasıl davranmamız gerekir acaba?

Ah efendim, eğer bir öneride bulunabilirsem,
Oğlunun sefaletine karşı öyle acımasız olma, derim.

THESEUS

Tamam getirin onu buraya. Getirin ki, o yatağımı
Kirlettiğini inkâr edenin suçunun, gözümün önünde 1265
Nedenleriyle ve gökyüzünün mahkemesince kanıtlandığını
göreyim.

KORO

Sen ey Afrodite, Tanrıların yumuşamaz
Yüreklərini yumuşatırsın, insanların da.
Sen, toprakların üstünden, denizlerin üstünden,
Tuzlu suların yükselen dalgalarının 1270
Gürültüsünde giderken, Eros,
Senin çevrende, renkli kanatlarıyla
Hızla uçar. Eğer altın kanatlarını
Açarsa uçarken, bir yüreğe
Karşı gider: O anda yürek, 1275
Vahşi bir aşk öfkesiyle yanar.
Eros'un büyüğü, ormanın
Vahşi hayvanını, denizin
Canavarını, güneş ışığının
Altında soluk alan ne varsa 1280
Hepsini, insanları da zorlar:
Senin ey Afrodite, senindir,
Tüm evrenin hükümlanlığı

ARTEMİS (*Koronun şarkısı sırasında sessizce girmiştir*)

Ey soylu Aigeus'un oğlu, kulak ver, Leto'nun kızıdır
Sana seslenen. Theseus, ey gözü bağlanmış adam, 1285
Olanlara nasıl sevinirsin? Ben Artemis,
Sana bildiriyorum ki, sen, haksız sözlerle
Kendi oğlunu öldürdün. Phaidra'nın iftirasına
Kandın, tamam bilmeksizin. Ama bilinen bir şey vardı ki,
O da, yaptığının suç olduğuydu. Şimdi dağ gibi 1290
Kötülüklerinle yerin dibine gizle kendini,

Ayaklarıyla kutsallığını bozduğun bu matem yerinden
Uçmak için de bir çift kanat iste kendine. Çünkü
Artık senin temiz insanlar çevresinde yerin yoktur.

Evet Theseus, senin durumun nasıl, bir dinle, 1295

Gerçi, hiçbir yararı yok ve yalnızca seni üzecektir,
Ama benim geliş nedenim, oğlunun onuruyla
Ölmesini sağlamak, yani sana onun temizliğini
Ve Phaidra'nın aşk çılgınlığını göstermek.

Ama Phaidra da soyluluğuna halel getirmedi. 1300

Çünkü onun aşkı, bizim en yüksek
Hazinemiz masumiyet olduğu için
Olümpos'un tüm bakirelerinin
Nefret ettiği Tanrıçanın tezgâhıydı.

Phaidra, acısını erdemle yenmeye çalıştı, 1305

Bu arada, istemeyerek Dadi'sının
Önerisine uymuş oldu, o ise delikanlıya
Bu aşkı, ağır bir yemin karşılığı açıkladı.
Delikanlı, bakıcının önerisini reddetti elbette,
Ama Tanrı inancıyla yeminine sadık kaldı. 1310

Phaidra ise, ortaya çıkmanın korkusuyla,
O iftira dolu mektubu yazdı. Ve sen,
Mektuba inandın.

THESEUS

Eyvah!

ARTEMİS

Konuşma üzüyor seni, Theseus, sus ve dinle;
Daha acılarını yaşayacaksın. Babanın sana 1315

Söz verdiği üç dilek vardı hani ve sen, bir
Düşmana yönelmek üzere düşünülmüş
Bu dileklerin birini oğluna karşı kullanıverdin.

Suç senindi, Poseidon verdiği sözü yerine
Getirmek zorundaydı ve getirdi de. Oysa sen, 1320

Hem benim, hem. onun gözünde suçlu durumdasın,
Çünkü ne bir tanık, ne bir kâhin sözü beklemeden,

Hiç araştırmayıp sormadan, aşırı bir acele içinde
Oğlunu ölüme götüren o berbat isteğini yerine getirdin.

THESEUS

Ah efendim, ben ölseydim keşke.

ARTEMİS

Sen günahkârsın, 1325

Ama senin de mazeretin var, çünkü
Afrodite'nin iradesi, öfkesini dindirmek için
Böyle uygun görmüş ve biz Tanrılarda gelenektir:
Bir Tanrının isteği önünde başka bir Tanrı durmaz;
O ne yaparsa yapsın, öteki kenarda durur. 1330

Yoksa ben, şundan emin ol ki,
Tüm dünyada en çok sevdiğim adamı
Harcamazdım asla, Zeus'un yasaları da
Yaptıramazdı bana bunu. Ama senin
Günahın da kötü niyetinden değildi. 1335

Ve karının intihar ederek ölmüş olması
Sorgulama yoluyla gerçeği öğrenmeni önledi.
Evet, bu felaket kuşkusuz en çok seni etkiledi,
Ama ben de etkilendim, dindar bir insanın
Ölümüne karşı duyarsız kalamayız bizler de; 1340
Kötüleri ise, eviyle, çoluk çocuğuyla yok ederiz.

KOROBASI

Ah, bakın, kendisi geliyor işte yazık,
Gelişkin bedeni, dalgalı saçlarıyla başı,
Yara bere içinde. Ah, Tanrılar
Nasıl da bu binanın başına 1345
İki kat belanın gelmesini uygun gördüler.

(*Hippolütos bir sedye üstünde içeriye taşınır*),

HİPPOLÜTOS

Ah, ah, ah! Ah!
Vah zavallı ben, babamın
Canice buyruğuyla
Böyle parça parça oldum! 1350

Başıma bir ağrıdır gelip oturmuş,
Ve beynimi oyan, içine işleyen bir acı.
Durun! Biraz dinleneyim,
Daha fazla dayanamayacağım!

(*Sedye yere indirilir*).

Ah koşulan atlar, aşağılık yaratıklar 1355
Kendi elimle beslediğim,
Öldürdünüz beni, sizi gidi efendi katilleri!
(*Sedye tekrar kaldırılır*)

Aman dikkatli olun uşaklar
Yaralı bedenime yumuşak dokunun.
Sağ yanımda bana yakın duran kim ki? 1360
Özenle kaldırın beni ve dikkatle taşıyın.

Ben talihsizi, ben lanet kurbanını,
Babamın günah çılgınlığında lanetlediği.
Zeus, ey Zeus, ben Tanrılara saygılı
Dindar adam, hiçbir insanın olmadığı gibi 1365

Temiz ve bakir yaşayan ben, şimdi
Yerle bir edilmiş durumdayım. Mezarım
Önümde, hiç kimse dindarlığım ve
Masumiyetim nedeniyle takdir etmedi beni.

Ah, ağrılar, bastırıyor yine, bastırıyor! 1370
Bırakın beni n'olur, ey ağrılar! Yaptığınız yalnızca
Beni kahraman yapmak, işkencemi artırmak!
Ölüm gelip kurtarsa beni.

Ah bana bir kılıç verin, keskin olsun!
Yüreğimi oyun benim. 1375
(*Onun buyruğuyla sedyeyi yere indirmiş olan hizmetkâr-
lar, kenara çekilirler, Theseus gelir*)

Ah, babamın ağzından çıkmış olan insafsız lanet!
Geçmiş kuşakların mirası
Kana bulaşmış ataların günahı,
Yeniden harekete geçti, beklemiyor artık. 1380
Peki neden beni buldu bütün bunlar,

Benim gibi temiz ve suçsuz birini?

Ah, ne yapsam ki?

Bedenimi bu işkencelerden

Nasıl kurtarabilirim?

1385

Ah, ölümün karanlığında,

Bir uyuyabilsem ve huzur bulsam!

ARTEMİS (Arkasından)

Ah zavallı, nasıl bir sefalet

İçinde görüyorum seni,

Soylu tavrın felaketin olmuş senin.

1390

HİPPOLÜTOS

Ha! Tanrısal bir koku alıyorum. Ağrılar arasında onun

Yakınlığını hissediyorum. Canımın acısı hafifliyor.

Artemis, benim Tanrıçam burada mı?

ARTEMİS

Evet, seni seven Tanrıça, ben oyum zavallı dostum.

HİPPOLÜTOS

Peki, görüyor musun efendim, halim nicedir?

1395

ARTEMİS

Görüyorum ve ölümlü olsam gözyaşlarımı tutamazdım.

HİPPOLÜTOS

Senin av arkadaşın, senin izleyicin ölüyor.

ARTEMİS

Evet, ama benim sevgim yine sizinledir.

HİPPOLÜTOS

Senin atlarının sürücüsü, senin çayırlarının koruyucusu.

ARTEMİS

Bütün bunlar, numaracı Afrodite'nin marifeti!

1400

HİPPOLÜTOS

Ah, beni yıkanın hangi Tanrı olduğunu biliyorum artık.

ARTEMİS

Onuru hiçe sayarak, senin erdemine bozuluyordu.

HİPPOLÜTOS

Böylece bir taşla üç kuş vurdu değil mi, farkındayım.

ARTEMİS

Seni, babanı ve üçüncü olarak da onun eşini.

HİPPOLÜTOS

Babamın acısı için de iç çekmem gerekiyor belli ki. 1405

ARTEMİS

Gerekıyor evet. Çünkü onun gözü yukarıdan bağlandı.

HİPPOLÜTOS

Babacığım, bu talihsizlik senin için ne kadar zor.

THESEUS

Öyle zor ki, yaşamak benim için bir yük oldu.

HİPPOLÜTOS

Evet ya, senin yanılğın benden fazla vurdu seni.

THESEUS

Ah, o sedyede senin yerine ben ölümcül yatıyor olaydım. 1410

HİPPOLÜTOS

Poseidon'un, senin babanın, senin için yaptığı, çok acıydı.

THESEUS

O istek benim dudaklarımdan hiçbir zaman çıkmamalıydı.

HİPPOLÜTOS

Öfkenle beni öldürüyordun neredeyse.

THESEUS

Evet. Tanrıların oyunuyla tamamen körleşmiştim.

HİPPOLÜTOS

İnsanların lanetleri de Tanrıları etkilese ya! 1415

ARTEMİS

Orada dur bakalım, çünkü Afrodite'nin, temiz ve

Masum olduğun için sana yönelik öfkesi,

Seni, karanlık mezarına kadar izler. Ben

Öcünü bu oklarla alacağım, hiç sektirmeyen,

Hedefini hiç şaşmayan bu oklarla. Bir zamanlar 1420

Onun tüm ölümlüler içinde en çok sevdiği

Bir adam var, ondan alacağım işte.

Sana ise zavallı arkadaşım, teselli olsun diye,

Troizen'deki en yüksek anmayı yapacağım.

Her bakire, düğüne geçmeden önce, 1425
 Saç buklelerinin süsünü, sana kurban olarak
 Sunacak. Ve en uzak zamanlarda, yüksek
 Kesimlerin tuttukları yas töreninin ödentisi sana adanacak.
 Ve kızlar şarkılar söyleyecek sana. Ve Phaidra'nın
 Seni sevdiği, hiç unutulmayacak. Sen, Theseus, 1430
 Gel, sarıl oğluna, öp onu, çünkü az kaldı istemeden
 Öldürecektin çocuğu, hatta öldürdün. Ama insanlar,
 Eğer bir Tanrı öyle istediye, günah işleyebilirler.
 Hippolütos, seni uyarıyorum, babana hiçbir öfke
 Yönelme. Ölümünün nedenini biliyorsun ya. 1435
 Şimdi, elveda. Ölmekte olan bir insanı
 Gözlerimin görmemesi gerek, çünkü ölümün
 Soğuk nefesi, bizim kutsallığımızı yok eder.
 Ve şu anda sen yazık ki ona çok yakınsın!

HİPPOLÜTOS

Sana da elveda, çık sen temiz gökyüzüne 1440
 Beni uzun süre sevdin sen ey iyi ruhlu Tanrıça.
 Vedalaşmak da kolay olacak seninle! Buyurduğun gibi
 Babamla barışacağım. Uzun süredir senin buyruğuna
 Göre yaşamadım mı ben zaten? Ah, gözkapaklarıma
 Gecenin karanlığı çökmeye başladı bile. 1445
 Haydi babacığım, tut, doğrult oğlunu.

THESEUS

Eyvah çocuğum. Bu talihsiz ne yapıyorsun sen?

HİPPOLÜTOS

Ölüyorum, karanlıklar ülkesinin tam girişindeyim.

THESEUS

Ve beni suçun lanetiyle bırakıyorsun geride, öyle mi?

HİPPOLÜTOS

Hayır, hayır, seni bu cinayette suçsuz buluyorum. 1450

THESEUS

Sahi mi? Gerçekten bu kanlı suçu benden alıyor musun?

HİPPOLÜTOS

Avcı Artemis adına yemin ederim ki öyle.

THESEUS

Ah, sevgili oğlum benim, bana karşı ne kadar soyluca bu!

HİPPOLÜTOS

Sana da elveda sevgili babacığım, bin kez elveda!

THESEUS

Hey Tanrım, bu ne çocuk saflığıdır, ne soylu yürektir! 1455

HİPPOLÜTO

Senin öz çocuklarına da böyle bir düşünce tarzı dilerim.

THESEUS

Beni bırakma değerli evladım benim, topla kendini.

HİPPOLÜTO

Kendimi toplamam geçti, ölmekteyim ben,

Çabuk örtüyü ört yüzüme, baba!

(Theseus, ölen Hippolütos'un gözlerini kapatır ve yüzünü örter)

THESEUS

Ey kutsal Atina, ey kibirli Pallas nasıl bir adamı yitirdiğinizin

1460

Farkında mısınız? Ve ben zavallı, senin darbeni yaşam boyu

Düşünüp duracağım, ey Afrodite.

KORO

Tüm yurttaşlar aynı anda yas tuttu,

Hepsi aynı ağrının gözyaşlarını döktü.

Çünkü eğer bir vuruş en üstteki kafalara

1465

Denk gelirse, sesi uzakları bulur ve en derinlere işler.

SON

NOTLAR*

1. *Küpris (Kıbrıs)*: Aşk ve Güzellik Tanrıçası Afrodite Kıbrıslı olduğundan bu adla da anılır.
2. *Pontos*: Karadeniz.
3. *Theseus*: Denizler Tanrısı Poseidon'un oğlu. Mitolojik Atina Kralı. Atina'ya saldıran savaşçı kadınlar Amazonlar'ın kraliçesi Antiope'yi kaçırıp onunla evlenir; ikisinin Hippolütos adlı oğulları doğar. Eşi Antiope'nin ölümünden sonra Girit Kralının kızı Phaidre ile evlenir.
4. "*Amazon'dan doğma*" ile Amazon Kraliçesi Antiope kastediliyor.
5. *Pittheus*: Theseus'un büyük dedesi ve Troizen Kralı. Bilgeligi, söz söyleme sanatındaki ustalığı ve kâhinliği ile ünlüdür. Hippolütos, eğitimini onun yanında yapmıştır.
6. *Hippolütos*: Atina Kralı Thesus ve Amazon Kraliçesinin oğlu. Hiç evlenmeyen, tek başına yaşayan, dürüst, güzelliği ile ünlü ve ava düşkün olduğundan Av Tanrıçası Artemis'e tapan biridir. Aşk ve Bekâret Tanrıçası Afrodite, tek rakibi olan bakire Tanrıça Artemis'i tapar derecede seven Hippolütos'tan öç almak için, üvey annesi Phaidre'nin ona karşılıksız bir sevgiyle âşık olmasını sağlar. Hippolütos bu olay sonucunda babasının emriyle öldürülür. Oyunun konusu bu aşk teması üzerinedir.
7. *Troizen*: Yunanistan'da Korint kanalının doğusundaki Saroniker Körfezinde bulunun günümüzde Damala adlı kent.
8. *Artemis*: Av, vahşi hayvan ve doğum Tanrıçası. Zeus ve Leto'nun kızı; Apollan'ın ikiz kız kardeşi. Bakire ve ebediyen genç kalan bir mitolojik kahraman. Yeni doğmuş çocukları koruduğuna inanılır. Dişi bir geyik ve bir av köpeği ile dolaşır.
9. *Gizli ayinler (mysterler)*: Dindar kişilerin katıldıkları gizli ayinler.
10. *Phaidra (Phaedra)*: Girit Kralının kızı. Atina Kralı Theseus'la evli. Üvey oğlu Hippolütos'a karşılıksız aşkı nedeniyle kendini asarak öldürür. Ölmeden önce karşılıksız aşkının hıncıyla, üvey oğlu Hippolütos'un kendisine tecavüz ettiği iftirasında bulunan bir mektup bırakır; bu mektubu okuyan Kral Theseus, oğlu

* Notlar yayınevimiz tarafından düzenlenmiştir. (Mitos-Boyut Yay.)

Hippolütos'u ortadan kaldırması için babası Denizler Tanrısı Poseidon'a başvurur; Hippolütos, deniz kenarında arabasını sürerken denizden gelen dalgalarla ürken atlar sonucu arabası devrilerek yaralanır ve çok kısa bir süre sonra ölür. Bu konu daha sonraki dönemlerde Romalı düşünür-yazar Seneca (*Phaidra*) ve Fransız yazar Jean Racine (*Phèdre*) tarafından oyunlaştırılmıştır (Schiller, Racine'in oyununu Almancaya çevirmiştir: *Phaedra*).

11. *Pallas*: Atina kralı Pandion'un küçük oğlu Pallas'ın elli oğlu vardı. Pallas'ın amcası olan Aigus, Atina Kralı idi. Aigus'un çocuğu yok biliniyordu. Aigus'un oğlu olan Theseus, Atina dışında Troizen'de yetiştiğinden onun varlığı bilinmiyordu. Bu nedenle, Pallasoğulları, Kral Aigus ölünce, onun yerine geçeceklerini ve aralarında iktidarı paylaşacaklarını umuyorlardı. Ancak Theseus babasının ölümünden sonra Atina'ya dönünce, Pallasoğulları onu tanımak istemediler ve onunla savaşa girdiler. Ancak kral olan Theseus onları savaşta yendi ve hepsini öldürdü. Theseus bu olayın etkisinden kurtulmak için karısı Phaedra ile birlikte bir yıllığına gönüllü olarak Troizen'e sürgüne gitti. ('Phaidra'nın okunuşu, 'Faidra' şeklindedir. Kitaptaki diğer bütün özel adlar Türkçede okunduğu gibi yazıldığı halde, bu adın yabancı dillerde yazıldığı gibi bırakılmasının nedeni, yukarda belirtildiği gibi Seneca ve Racine'nin bu şekilde yazılmış adlı dünyaca ünlü eserlerinin varlığıdır. *Mitos-Boyut Yay.*)

12. *Poseidon*: Deniz Tanrısı. Denizlerde dalgaları kumanda eder, fırtınalar çıkarır. Oğlu olan Kral Theseus'un isteği doğrultusunda, deniz kıyısından arabasıyla geçen Theseus'un oğlu-kendi torunu Hippolütos'u, denizden kopup gelen büyük dalgaların ürküttüğü atların arabayı devirmek suretiyle ölümüne neden olur.

13. *Pan*: Kırlar, Çobanlar ve Ormanlar Tanrısı. Boynuzlu, keçi ayaklı ve çirkin olarak resmedilen bu tanrı, insanlara aniden görünerek onları korkutur. Metinde Koro, Phaidra'nın aniden böyle bir korku etkisi altında olduğunu ima ediyor.

14. *Hekate*: Yeraltı ve Ay Tanrıçası. Hekate adlı iki ayrı Tanrıça vardır. Biri, denizcileri, hamile kadınları, avcıları koruyan Ay Tanrıçası, diğeri ise Yeraltı Tanrıçası olarak kötülük yapan tanrıça. Metinde, ikinci tanrıça Hekate kastediliyor.

15. *Korübantlar*: Dağlarda, meşaleler ışığı altında kendinden geçercesine dans eden, eğlenen cinler.
16. *Diktünna*: İffetin ve el değmemişliğin tanrıçası. Artemis gibi ava düşkün bir tanrıça olarak bilinir.
17. "*Dionüso's'un karısı*": Girit Kralının kızı ve Phaidre'nin kız kardeşi Ariadne, Girit'e gelmiş olan Theseus'a âşık olur. Yarı insan yarı boğa olan ve her yıl kendisine yem olarak verilen yedi genç kız ile yedi genç erkeği öldüren Minotauos'u yok etmek için Girit'e gelmiş olan Theseus, bu mücadelede tehlikeye düşünce, Ariadne onu bu canavarın elinden kurtarır ve onunla birlikte kaçar. Ancak Theseus onu Naksos adasında terk eder. Ariadne orada Zeus ve Semele'nin oğlu ve Şarap Tanrısı Dionüsos ile evlenir; sözü edilen Dionüsos'un karısı Ariadne'dir.
18. *Pasifae (Pasiphae)*: Phaidra'nın annesi Girit Kraliçesi.
19. *Semele*: Tanrı Zeus'un genç bir delikanlı kılığına girerek tanıştığı sevgilisi. Şarap Tanrısı Dionüsos'un annesi. Zeus'un kıskanç karısı Hera, Zeus'un Semele'ye olan aşkını duyunca, ihtiyar bir dadı kılığında onun yanına gider ve ona, âşığı Tanrı Zeus'un bütün görkemiyle kendisine görünmesi isteğinde bulunmasını öğütler. Semele'nin her isteğini yerine getireceğine önceden söz vermiş olan Zeus, çaresiz kalarak istemeden ona yıldırımlarıyla yaklaşınca Semele yanarak ölür. Yanarken karnındaki Zeus'tan olma yedi aylık Dionüsos'u düşürür. Zeus, düşen bebeği kendi baldırına saklar ve Dionüsos zamanı gelince buradan doğar.
20. *Eos*: Şafak Tanrıçası. Söylenceleri baştan sona çeşitli aşklar ile doludur; birçok sevgilisi ve kocası vardır. Kefolas'ı kaçırıp Suriye'ye götürür ve orada ondan Faethon (Phaethon-Güneşin oğlu) adlı oğlu olur.
21. *Kefalos*: Kendisine olan aşkı nedeniyle Şafak Tanrıçası Eos tarafından Suriye'ye kaçırılır orada onunla evlenir. Çoban Tanrısı Hermes ile Atina Kralı Pandion'un oğludur.
22. *Eros*: Aşk Tanrısı.
23. *Eurütos (Eurytos)*: Ok atmadaki ustalığı ile bilinen Eurütos, Yunanistan'daki Oikhalia (Oichalia) kenti kralıdır. Ok atmada kendisini geçecek kişiye, kızı İole'yi verme vaadinde bulunur. Gücün simgesi Herakles, bu yarışmayı kazanırsa da, Kral Eurü-

tos kızını Herakles'e vermez. Bunun üzerine Herakles, Oikhalia kentini yakıp yıkar; Eurütos ile oğullarını öldürür; İole'yi ise alıp kaçıır. Oyun metninde sözü edilen bakire, İole'dir.

24. *Satirler (Satyr)*: Yunan mitolojisinde belden yukarısı insan, alt tarafı at ya da keçi olarak resmedilen cinler. Kırlarda su ve orman perileri nümfaların peşinde, cinsel isteklerini gidermek için koşup dururlar.

25. *Herakles*: Yunan mitolojisinin gücün simgesi olarak bilinen bir kahraman. Tanrılarla bile savaşıır. Yenilmez gücünü kadınlara karşı kullanmaz; onlara yardımcı olur. Zeus'un, Yunan Komutanı Amfüttron'un Alkmene adlı karısıyla olan yasak ilişkisinden doğmuş kabul edilir. Sonunda kendisine verilen birçok imkânsız görülen görevi yerine getirirken diri diri yanarak ölümsüzlüğe erişir.

26. *"Helios'un kızları"*: Yunan mitolojisinin Güneş Tanrılarında. Şafak Tanrısı Eos ile Ay Tanrıçası Selene'nin kardeşi. Birçok kadınla birlikte olur ya da evlenir. Evlendiği Klümene'den beş kızı ve Faeton (Phaeton) adlı oğlu olur. Oğlu Faeton, Zeus tarafından yıldırımla çarpılıp Eridanos ırmağına düşürüldüğünde, kızları ırmağın kenarında erkek kardeşleri için yas tutup ağlarlar; sonunda Zeus tarafından, kızlar kavak ağacına, kızların gözyaşları da kehribar tanelerine dönüşür.

27. *Faeton (Phaeton)*: Bakınız Not. 26.

28. *Eridanos*: Herakles söylencesinde geçen ancak nerde olduğu bilinmeyen nehir. Bazen Po Nehri, bazen de Rhone Nehri ile özdeşleştirilir. Ayrıca bakınız Not. 26.

29. *Atlas*: Ölçüsüzce iri ve canavar bir mitolojik kahraman. Titanlarla Olümposlular arasındaki savaşta Titanlıların tarafını tuttuğu için Zeus tarafından gökyüzünü sırtında taşımakla cezalandırılır.

30. *"Hesperos'un kızları"*: Atlas'ın kardeşi Akşam Yıldızı Hesperas'ın üç kızı. Bunlar, Hera'nın Zeus ile evlenirken Yer tarafından kendisine hediye olarak verilen altın elmalar yetiştiren Tanrılar Bahçesi'ni korumakla görevlendirilir. Bahçedeki elmaları ve kızları, Mısır Kralı'nın onları ele geçirmek için gönderdiği haydutların elinden Herakles kurtarır.

31. *Munichos*: Antikçağ'da Atina Pire'deki askeri limanlardan biri. Bugünkü adı: Fanari (Phanari).
32. *Orfeus (Orpheus)*: Yunan mitolojisinin en çok simge yüklü kahramanı. Mükemmel bir şarkıcı ve müzisyen olarak bilinir; müziği ve şarkılarıyla hayvanları, bitkileri, taşları ve yaratıkları hayranlıkla kendine bağlar. Yazdığına inanılan bazı kutsal metinlere dayalı olan bir dinsel öğretinin öncüsü sayılır. Oyunda onun bu felsefi tarafından söz ediliyor. İÖ. 4. yüzyılda Yunanistan'da ortaya çıkan *Orfeuşçuluk*, mevcut siyasal-dinsel düzene karşı çıkmak içindi. Bu akım yandaşları beyazlara bürünerek, her türlü hayvansal yiyeceği yememeyi seçmişlerdi. Oyun metninde bu görüşe gönderme yapılıyor.
33. *Sinis*: Kral Theseus tarafından öldürülen, Korintos bölgesinde yaşayan bir haydut. Birbirine doğru eğip bağladığı iki çam ağacının tepesine kurbanlarını bağlar ve ağaçları bağından koparınca arada kalan kurbanlar parçalara ayrılmış. Kral Theseus, Sinis'i yakalar ve bu işkencenin aynısını ona uygular ve onu öldürür.
34. *Skiron*: Antik Yunan'da Magara toprakları üzerinde Skiron Kayaları denen bölgede oturur; bu bölge deniz kıyısı boyunca uzanır. Skiron, yoldan geçen insanları ayaklarını yıkamaya zorlar ve bu eylemi yapanları iterek denize yuvarlar. Kral Theseus, Troizen'den Atina'ya gelirken Skiron'u öldürür.
35. *Hellas*: Güneş; Güneş Tanrısı.
36. *Üçüzler*: Kharitler de denilen, Zeus'un üç güzel kızı. Adları: Aglaia, Eufrosüne (Euphrosyne) ve Thaleia. Çıplak ve birbirlerine boyunlarından ya da kollarından sarılmış olarak resmedilir; sanatsal ve zihinsel etkinliklere yön veren zarafet tanrıçaları. Tanrıça Athena'ya, Afrodite'ye eşlik ederler.

Mitos-Boyut/ ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 1

Persler / Aiskhülos – Antigone / Sofokles

•

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 2

Bakkhalar / Euripides

•

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 3

Kral Oidipus / Sofokles

•

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 4

Medea / Euripides

•

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 5

Troyalı Kadınlar / Euripides

•

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 6

Elektra / Euripides

•

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 7

Filoktetes / Sofokles

•

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 8

Aias– Elektra/ Sofokles

•

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 9

Zincire Vurulmuş Prometeus / Aiskhülos

•

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 10

Oidipus Kolonos'ta – Trakhisli Kadınlar / Sofokles

•

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 11

Oresteia (Agamennon/Adak Sunucular/Eumenidler) / Aiskhülos

•

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 12

Antigone / Sofokles

•

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 13

Tebai'ye Karşı Yediler / Aiskhülos

•

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 14

Hekabe/ Euripides

•

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 15

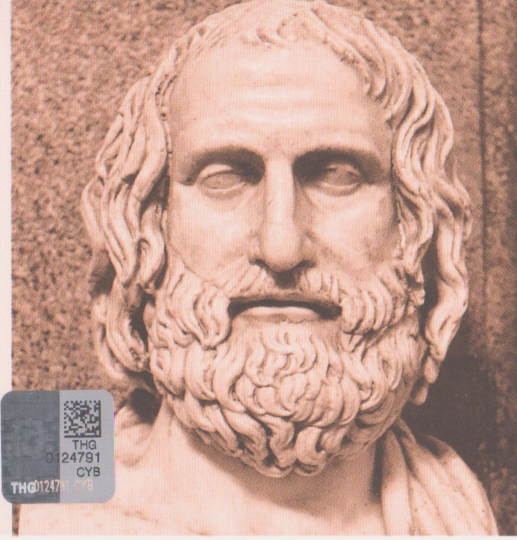
Helena / Euripides

Mitos-Boyut Oyun Dizisi (Son kitaplar)

385. Arthur MILLER / *Cadı Kazanı*
386. ARİSTOFANES / *Eski Yunan Komedyaları 3 Kuşlar / Bulutlar*
387. Erol TOY / *Toplu Oyunları 2 Lozan / Pir Sultan Abdal*
388. ANONİM / *Kıbrıs Hikâyeleri*
389. Arthur MILLER / *Hepsi Oğlumdu*
390. Kemal BEKİR / *Toplu Oyunları 1 Sultan İle Kızları / Tuhaf Bir Ölüm*
391. Nesrin KAZANKAYA / *Toplu Oyunları 2 Şerefe Hatıralar / Profesör ve Hulahop / Quintet*
392. Heinrich von KLEIST / *Toplu Oy. 1 Kırık Testi ve Versiyonları .*
393. Mitos-Boyut Yayınları / *S. Oyun Yazma Yarışması*
394. İlker KÖKLÜK / *Toplu Oy. 1 Parça Tesirli Pazarlar / Sevgili Pazartesilerim*
395. Şaban OL-Ergun ŞİMŞEK / *Eleni ve Gül*
396. Duşan KOVAÇEVİC / *Buluşma Yeri*
397. Şaban OL / *Toplu Oyulan 1 Largo Romanamour / Gül'ün Öpüşü*
398. Heinrich von KLEIST / *Toplu Oy. 2 Homburg Prensi / Küçük Katherine*
399. Kemal ORUÇ / *Othello'nun Delisi*
400. Yılmaz GRUDA / *Kavuklu Hamdi (Ortaoyunu)*
401. Funda ÖZŞENER / *Aşkın Dili*
402. Ragıp YAVUZ / *Burcu ile Nurettin*
403. Ali Cüneyd KILCIOĞLU / *Televizyon Cumhuriyet*
404. Sadık ŞENDİL / *Kanlı Nigar*
405. Arthur MILLER / *Köprüden Görünüş*
406. Armand GATTI / *Çöpçü Auguste G. nin Düşe Çalan Yaşamı*
407. Arthur MILLER / *Vichy'deki Olay*
408. Georg BÜCHNER / *Danton'un Ölümü*
409. Kemal KOCATÜRK / *Toplu O. 2 Can Tarlası / Kadın Darbesi / IV. Murat'ın Maskarası*
410. Bernard-Marie KOLTÈS / *Ormanlardan Hemen Önceki Gece*
411. Sadık ŞENDİL / *Yedi Kocalı Hümmüz*
412. Henrik IBSEN / *Toplu Oyunları 1 Katilina / Bir Halk Düşmanı*
413. Nihal G. KOLDAŞ / *Toplu O. 1 Zaman Aşımı I / Zaman Aşımı II / Tarlabası Bulvarı*
414. Arthur MILLER / *Bedel*
415. Lyubomir DJURKOVIC / *Kassandra*
416. Denise CHALEM / *Annem Denizi İlk Kez Ellisinde Gördü*
417. Melisa GÜRPINAR / *Şu Bizim Evliyâ Çelebi*
418. Duşan KOVAÇEVİC / *Dar Ayakkabıyla Yaşamak*
419. Zeynep KAÇAR / *Toplu Oyunları 3 Bu Anımlı Günde / Köprüden Önce Son Çıkış / Medine*
420. Henrik IBSEN / *Toplu Oyunları 2 Nora, Bir Bebek Evi / Hedda Gabler*
421. ARİSTOFANES / *Eski Yunan Komedyaları 4 Kurbağalar*
422. Zeynep ÜNAL / *Radio Oyunları (6 Oyun)*
423. MOLIÈRE / *Don Juan*
424. William SHAKESPEARE / *Othello*
425. Arnold WESKER / *Toplu Oyunları. 2 Kökler / Mutlak / Annie Wobblers*
427. SOFOKLES / *Antigone*
428. Yıldırım KESKİN / *Toplu Oyunları. 1 Uzaktakiler / İnsansızlar / Soruşturma / Tut ki Öleceksin / Çiçek Sepetli Kız*
429. HIRVAT OYUNLARI / *Bedensiz Kadın / Uykudan Önce*
430. AHMET VEFİK PAŞA / *Eski Türk Oy. 8 Zor Nikâhı / Tabibi Aşk*

431. Yıldırım KESKİN / Toplu Oyunları. 2
Aklı Başında Bir Adam / Son Çıkan Işığı Söndürsün / İçlerinden Hangisi
432. Güngör DİLMEN / Canlı Maymun Lokantası
433. David GREIG / Sarı Ay
434. Ayşe BAYRAMOĞLU / Beyaz Yalanlar
435. Deyan DUKOVSKI / Boş Şehir
436. Asmin N. SİNGEZ / Dağ Güllü Beybin - Beybin, *The Wild Rose*
438. Matéi VISNIEC / Pandaların Hikâyesi
439. Celal PERK / Toplu Oyunları. 1 *Sürgün Misa firlar / Londra'ya Kiraz Geldi / Dayak Delisi*
440. Alberto MORIVIA / Aylaklar
441. Denise CHALEM / Yarın Ola Hayrola
442. Muhammed YAKUBİ / Toplu Oyunları 1 *Kuraklık ve Yalan / Ay Suda*
443. August STRINDBERG / Baba
444. William SHAKESPEARE / Hamlet
445. Güngör DİLMEN / Sokrates "Bulutlar"da
446. Ariel DORFMAN / Araf
447. Yeton NEZİRAY / Şehir Büyüyor
448. William SHAKESPEARE / Kral Lear
449. Ariel DORFMAN / Ölüm ve Kız
450. William SHAKESPEARE / Antonius ve Kleopatra
451. AİSKHÜLOS / Eski Yunan Tragedyaları 13. *Tebai'ye Karşı Yediler*
452. Şaban OL / Serçe
453. Gülsüm Siren KINAL / Toplu Oyunları 1 *Tolstoy ve Anna / Üç Yılbaşı*
454. Ülkü AYVAZ / Radyo Oyunları (7 Oyun)
455. Lady GREGORY / İrlanda Oyunları 2 (7 Kısa Oyun)
456. Yeton NEZİRAY / Aşk Zamanı
457. Gülsüm Siren KINAL / Toplu Oyunları. 2
Gönlümdeki Osman Hamdi Bey / Pembe Evin Gelinleri
458. William SHAKESPEARE / Julius Caesar (Jül Sezar)
459. A. Cüneyd KILCIOĞLU / Toplu Oyunları 1
Piranının Kırık Dişleri / Dilek Ağacı / Mumyalar
460. Ayşe BAYRAMOĞLU / Toplu Oyunları 1 *Pencere / Transit Geçiş*
461. Nesrin KAZANKAYA / Toplu Oyunları. 3
Ah Smyrna'm Güzel İzmir'im / Kazaen (Beyoğlu'nda Çarpışmalar)
462. William SHAKESPEARE / Troilos ile Kressida
463. Behiç AK / Toplu Oyunları 3 *Bina / Ayrılık / Hastane*
464. Gülsüm S. KINAL / Toplu Oy. 3 *Dinmeyen Alkışlar (Cahide) / Farklı Bir Kadın*
465. T. Yılmaz ÖGÜT / Eski Türk Oyunları 1-4 (A. Vefik Paşa-Âli Bey-Teodor Kasap)
466. Edward BOND / Lear
467. Şahin ÖRGEL / Toplu Oyunları 1 *Yosunlar / Uçurum / Gece Oyunu*
468. Henrik IBSEN / Rosmerler (Rosmersholm)
469. Botho STRAUSS / Büyük ve Küçük
470. A. Cüneyd KILCIOĞLU / Plastik Aşklar
471. William SHAKESPEARE / Onikinci Gece
472. Umut UUR / Toplu Oy. 1 *Kabakçı Mustafa Vakası / Evham / Huysuzlar Kulübü*
473. Nihat ASYALI / Toplu Oy. 2 *Yanar Elleri / Cehennem Yargıçları / Devlet Kuşu*
474. EURİPİDES / Hekabe
475. Tarkan ŞERBETÇİOĞLU / Toplu Oyunları. 1 *İstanbul Hatırası / İstanbul ve Aşk*
476. Matei VISNIEC / Madox ile Üç Gece

477. Yılmaz ONAY / Toplu Oyunları 3
Bu zamlar Bana Karşı / Bir Yiğit Masal Kuranda / Sonsuz Operet
478. Volkan Taha ŞEKER / Toplu Oyunları 1
Yasaklarını Sat Bana / Yıldızların Gölgesinde Ağlamak / Kürük
479. Kemal BEKİR / Toplu Oyunları. 2 *Düğün / Utanmaz Adam*
480. Harold PINTER / *Git Gel Dolap*
481. PLAUTUS / *Çömlek*
482. Yakup ALMELEK / Toplu O. 1 *Kan Davası / Uyanış / İşadamı*
483. EURİPİDES / *Helena*
484. A. Cüneyd KILCIDOĞLU / *İkinci Dereceden İşsizlik Yamığı*
485. PLAUTUS / *Urgan*
486. Alexandra ARES / *Uyanan Güzel*
487. T. Yılmaz ÖGÜT / Eski Türk Oyunları 4-5 *Recaizade Ekrem, Çok Bilen Çok Yanılır / Feraizcizade - İlk Göz Ağrısı*
488. Carlo GOLDONI / *Otelci Kadın*
489. George F. WALKER / *Karanlık Güçler Üstadı*
490. David FRENCH / *Pırpırlı Yaşam*
491. Andor SZILAGYI / *Angelina ile Angelus*
492. Andras NAGY / *Bir Kadın Avcısının Andaçı*
493. Ali Mustafa Kemal TUT / *Kurbanın Kalça Eggersizleri*
495. William SHAKESPEARE / *Hamlet* (Çev. Özdemir Nutku)
494. Ebru Nihan CELKAN / Toplu Oyunları. 1
Kimsenin Ölmediği Günün Ertesiydi / Nerde Kalmıştık
496. PLAUTUS / Latin Komedyaları 5 *İkizler*
497. Zehra İPŞİROĞLU / Toplu Oyunları
Lena, Leyla ve Diğerleri / Pinokyo Kral Übü'nün Ülkesinde
498. Yakup ALMELEK / *Oda Komşum Richard Wagner*
499. Şahin ÖRGEL / Toplu Oy. 2 *Her Şey Yolunda/Yağmurlar Yüzünden*
500. Ayşe SELEN - Şehsuvar AKTAŞ/ *Tiyatrotem Oyunları 3*
Gündüz Niyetine / Sezonun Kâbusu
501. Başar SABUNCU / Toplu O.3 *Bir Ata Krallığım/Herkes Aynı Bahçede*
502. Vaclav HAVEL / Toplu Oy. 1 *Bildirim / Derso Desolato*
503. Nesrin KAZANKAYA / Toplu Oy. 4 *Hesap Benden / Cumhuriyet İstasyonu*
504. Matéi VISNIEC / *İlerlemek*
505. Yeton NEZİRAY / Toplu Oy. 1 *Liza Uyuyor / Kosova Tiyatrosundan Bir Kuş Uçtu*
506. Paul POURVEUR / BELÇİKA OY. 3 *Babamın Gölgesinde / Sivas, 3 Temmuz 1993*
507. Başar SABUNCU / *İşçi Babası Ömer Ağa ile Küçükhanım'ın Şoförü Recep*
508. Harold PINTER / *Parti Zamanı*
509. Gökhan ERARSLAN / *Vakti Geldi*
510. Paul POURVEUR / *Shakespeare Öldü*
511. Henrik IBSEN / *Hayaletler*
512. Duşan KOVAÇEVIÇ / *Kunduracı Doktor*
513. Tennessee WILLIAMS / Toplu Oy. 1 *Kızgın Damdaki Kedi / Gökyüne Bir Merdiven*
514. Harold PINTER / *Aldatma*
515. İlker KÖKLÜK / *Aradığınız Topluma Ulaşılamıyor*
516. Micchel de GHELDERODE/ *Dr. Faust'un Ölümü*
517. Micchel de GHELDERODE / *Ne Güzel Bir Gün*
518. Yeton NEZİRAY-İsmail KADARE / *Ölü Ordunun Generali*
519. Carole FRÉCHETTE / *Ödül*
520. Taner BÜYÜKARMAN/Toplu Oy. 1/*Geriye Kalan /Yunus Benem/Mansur'un Küpeleri*
521. 6. OYUN YAZMA YARIŞMASI 2014/ 5 oyun._

Euripides,

yunlarıyla yaşadığı dönemin sorunlarını ve insan ilişkilerini
en gerçekçi biçimde yorumladığından,
üç ünlü antik Yunan tragedya yazarı arasında,
“insanı olduğu gibi” anlatan biri olarak
kabul edilen bir tragedya yazarıdır.

İÖ 428 yılındaki Tragedya Yarışması’nda

Birincilik kazanmış

Hippolütos adlı oyunu,

Kraliçe Faedra’nın üvey oğluna olan
karşılıksız tutkulu aşkının tragedyasıdır.

İnsani bir aşk, antik tragedyalar içinde
ilk kez bu eserde bütün öteki duyguların önüne
geçerek öykünün ana temasını oluşturmuştur.

